

Nas tednik Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

LETO XII. / STEVILKA 8

CELOVEC, DNE 25. FEBRUARJA 1960

CENA 2.— SILINGA

Zbor zaupnikov krščanskih Slovencev

V sredo, dne 24. februarja, se je v Celovcu sestal širši odbor Narodnega sveta koroških Slovencev. Zelo dobro obiskanega zborovanja so se udeležili predstavniki vseh naših krajev iz Roža, Podjune in Zilje. Na dnevnem redu je bila razprava o splošnem položaju narodne manjšine ter o vprašanjih v zvezi z deželnozborskimi volitvami dne 6. marca.

Predsednik Narodnega sveta dr. Valen-

tin Inzko je v temeljitem govoru orisal naš narodno politični položaj in podal tudi poročilo o političnem razvoju v zvezi z deželnozborskimi volitvami, nakar se je razvila živahna razprava, v katero so posegli skoraj vsi odborniki. Poročali so o položaju v njihovih krajih ter iznesli svoje poglede na pereča politična vprašanja. Soglasno je bilo nato sprejeto naslednje stališče k deželnozborskimi volitvam:

Naše stališče k volitvam

Pri teh volitvah gre za konkretna vprašanja vsakdanjega življenja v okviru splošnega političnega in gospodarskega dogajanja v deželi. Razume se, da smo na teh vprašanjih zainteresirani in bomo po tem uravnavali svojo odločitve.

Tako kot Slovenci in kot kristjani pa moramo z obžalovanjem ugotoviti, da ni v deželi nobene politične stranke, ki bi z dejanji kazala razumevanje za naše v členu 7. državne pogodbe zajamčene pravice ter za naše kulturne in gospodarske potrebe.

Za naše pravice

Iz govora predsednika dr. V. Inzka na širši seji Narodnega sveta

Pet let bo kmalu minilo, odkar je bila podpisana avstrijska državna pogodba. Za moramo koroški Slovenci ugotoviti, da so odprta še v celoti vsa vprašanja v zvezi s členom 7.

§ 1 člena 7 državne pogodbe se glasi: »Avstrijski državljani slovenske in hrvatske manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem uživajo iste pravice pod enakimi pogoji, kakor vsi drugi avstrijski državljani, vključno pravico do svojih lastnih organizacij, zborovanj in tiska v svojem lastnem jeziku.« Vsebinsko § 1 je načelnega značaja, v njem je na splošno izpovedana popolna enakopravnost slovenskega in hrvatskega življa v Avstriji. Da obstoja ta enakopravnost zgolj na papirju, nam je dobro znano. Predobro vemo, da se § 1 člena 7 v praksi precej drugače glasi, in sicer: Avstrijski državljani slovenske in hrvatske manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem ne uživajo pod enakimi pogoji, kakor vsi drugi avstrijski državljani istih pravic. To je povsem razvidno iz dejstev, ki jih bom navedel v zvezi z ostalimi paragrafi člena 7.

§ 2 se glasi: »Avstrijski državljani slovenske in hrvatske manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem imajo pravico do osnovnega pouka v slovenskem ali hrvatskem jeziku in do sorazmernega števila lastnih srednjih šol; v tej zvezi bodo šolski načrti pregledani in bo ustanovljen oddelček šolske nadzorne oblasti za slovenske in hrvatske šole.«

Kako izgleda v resnici z realizacijo tega člena, ki naj bi zagotovil slovenskim manjšinam v Avstriji pravico do šolske izobrazbe v lastnem jeziku? Dokler je obstajala dvojezična šola v vseh občinah dvojezičnega ozemlja, je bila ta pravica v osnovnih šolah za slovensko-govoreče otroke brezdvomno zagotovljena. Šolska ureditev se je tekom let obnesla in smo bili z njo koroški Slovenci načelno zadovoljni. Vendar vsega tega oblasti niso upoštevale, ampak so klonile pred nacionalističnimi krogi, ki tudi danes še rovarijo proti koroškim Slovincem in jim je Slovenec in vsaka slovenska beseda trn v peti. Opozarjamo odgovorne državne oblasti na veliko nevarnost, ki preti državi ravno od teh krogov. Nacistični izgredi v preteklih tednih so pokazali vsemu svetu, da nacistična miselnost tudi na Koroškem ni izumrla. Ti krogi zahtevajo poseben zakon, ki naj omogoči glasovanje o tem, kdo je na Koroškem Slovenec in

kdo ne, manjšino hočejo šele iskati ter po procentih določiti, kje naj bi se še smela poučevati slovenščina. Namen je preveč prozoren, da bi ga ne spregledali: treba je poučevanje slovenščine omejiti le še na nekaj vasi pod Karavankami. Koroški Slovenci ponovno izjavljamo: Nikoli nismo priznali krivičnega šolskega zakona z dne 19. marca in ga tako dolgo ne bomo, dokler ne bo upošteval tudi upravičenih želj narodnostne manjšine na Koroškem. Znano je, da precejšen del slovenskih staršev svojih otrok ne pošilja k slovenskemu pouku zaradi političnega in gospodarskega pritiska, kateremu so izpostavljeni.

Člen 7 državne pogodbe pa predvideva tudi poseben šolski oddelček za manjšinsko šolstvo. Vendar ta oddelček še do danes ni vzpostavljen in ni imenovan nadzornik, ki bi nadzoroval slovenski pouk na ljudskih, glavnih in srednjih šolah v deželi. Še do danes ni izšel učni načrt za poučevanje slovenščine na ljudskih šolah, kaj šele, da bi kdo sploh nadzoroval ali se slovenščina na dvojezičnih šolah poučuje in predvsem, v kakšnem obsegu. Da se slovenščina poučuje mnogokrat v obrobni urah, ko so učenci že utrujeni, je dosti žalostno in jasno priča, kakšno »enakopravnost« užiava slovenščina na »naših« šolah. Tudi na glavnih šolah so prilike slične in učitelji slovenščine so v vsakem oziru prepuščeni samim sebi. Tako se ni čuditi, da se na trgovski akademiji ali pa na celovškem učiteljskem javi tako malo učencev k slovenskemu pouku. S tem pa sem se dotaknil druge rane našega šolstva, namreč učiteljskega naraščaja za dvojezične šole. Po odloku prosvetnega ministrstva se na učiteljske ne sprejema več gotovo število učencev z znanjem slovenščine, ampak je glede učiteljskega naraščaja za dvojezične šole prepuščeno vse le gotovim slučajnostim. Zato že sedaj manjka dvojezičnih učiteljev, kaj bo šele v nekaj letih? S pristojne slovenske strani so bili po uradni poti ponovno podvzeti vsi koraki, da bi se zadeva učiteljskega naraščaja za dvojezične šole zadovoljivo uredila, žal do zdaj brez uspeha.

Tako so tudi določila § 2 člena 7 državne pogodbe, če izvzamemo slovensko gimnazijo, nerešena.

§ 3: »V upravnih in sodnih okrajih Koroške, Gradiščanske in Štajerske s slovenskim, hrvaškim ali mešanim prebivalstvom, je slovenski ali hrvaški jezik dopuščen kot uradni jezik dodatno k nemškemu.

V takih okrajih bodo označbe in napisi topografskega značaja prav tako v slovenščini ali hrvaščini kakor v nemščini.«

Vprašam vas, dragi rojaki, pri katerem občinskem uradu, ali na kateri orožniški postaji moremo koroški Slovenci oddati kako prošnjo napisano v slovenskem jeziku? Od katerega uradnika, ki želi biti nastavljen na našem ozemlju, se zahteva znanje slovenskega jezika? Po naših občinah so številni uradi z obširnimi uradničkim aparatom, ki ga pomagamo Slovenci tudi z našimi šilingi vzdrževati. A tam ne boš slišal zlepa ne kake slovenske besede. To je »Unterwanderung«, o kateri se toliko piše in govori, vendar ne s slovenske ampak od nemške strani. Tako se umetno ustvarja videz, da ni kompaktnega slovenskega ozemlja, ampak gre v južnem delu Koroške le še za gotove »slovenske jezikovne otoke«, v ostalem pa žive Slovenci med »nemškimi« prebivalci tako pomešano, da zanje nobena mednarodna zaščita ne bi več prišla v poštev, ker pač v večini občin Slovenci ne dosežejo več tistega števila procentov, ki bi jim zagotovil uzakonjeno zaščito. S takimi procenti je operiralo notranje ministrstvo, ko je pripravilo zakon o slovenskem uradnem jeziku na sodiščih. Le, kjer je v kakem kraju na Koroškem 20% Slovencev, je slovenščina kot pomožni jezik pred sodiščem dovoljena. Gre pri tem za sodne okraje Borovlje, Pliberk in Železna Kapla. Pri pripravi tega zakona se je ministrstvo opiralo na ljudsko štetje iz leta 1951, o katerem je takrat oblast trdila, da se v nobenem oziru ne bo izrabljalo v narodnostne svrhe. Gotovo ji je bilo dobro znano, da ljudsko štetje nikakor ne more biti kriterij za pripadnost h kakim narodni skupini, še prav posebno ne v okoliščinah, v katerih živimo koroški Slovenci. Stoletna germani-

zacija, doba nacizma s prepovedjo rabe slovenščine, izselitev številnih naših družin, vse to je prispevalo svoje, da se marsikdo uradno ne pusti zabeležiti kot Slovenca. S tem pa še nikakor ni rečeno, da je dotični pretrgal vse vezi s Slovenci. Tesno je povezan s slovenskim kulturnim življenjem, rad se poslužuje slovenske govorice v družini in cerkvi. Saj mu domači slovenski jezik bolj teče, kot pa priučena nemščina. Da se marsikdo ne upa priznati za Slovenca tudi zaradi gospodarskega in političnega pritiska, pa je itak znano. Zato vsaj ljudskih štetij po letu 1920, odkar se je po raznih nemškonalnih organizacijah in pretresljivih zgodovinskih dogodkih izvajalo nad našim ljudstvom poostreno nasilje, ne moremo sprejemati. Prav tako tudi ne zakonov, ki se na taka štetja opirajo.

§ 3 pa predvideva tudi še dvojezične napise. Tudi za te oblast do danes še ni poskrbel. V kolikor pa nanje tu in tam naletimo, so nastali skoraj povsod po slovenski iniciativi. Marsikje so taki napisi zginili čez noč, ker so pač bili slovenski. Za nobeno občino Južne Koroške pa deželna vlada po podpisu pogodbe ni izdala navodila, da se morajo napisi in označbe recimo kažipoti itd. napisati tudi v slovenskem jeziku.

§ 4: »Avstrijski državljani slovenske ali hrvaške manjšine na Koroškem, Gradiščanskem in Štajerskem so udeleženi v kulturnih, upravnih in sodnih ustanovah v teh pokrajinah pod enakimi pogoji, kakor drugi avstrijski državljani.« Tudi o tem delu člena 7 lahko trdimo, da ni izveden, saj o kakik enakopravnosti na kulturnem in gospodarskem področju in govora.

§ 5: »Dejavnost organizacij, ki merijo na to, da odvzamejo hrvaškemu ali slovenskemu prebivalstvu njegov značaj in pravice kot manjšine, se mora prepovedati.«

Tudi ta točka je ostala le košček papirja, nemško-nacionalne organizacije tudi zana-prej nemoteno lahko protislovensko delujejo in rovarijo.

S skupnimi močmi za skupne cilje!

Iz vsega, kar smo slišali o členu 7, nam je nakazan delovni program Narodnega sveta koroških Slovencev za prihodnja leta. Glasi se: Vztrajno prizadevanje za končno in popolno realizacijo člena 7 državne pogodbe. Želimo, da bi se dala vsa vprašanja, ki se tičejo slovenske narodne manjšine, rešiti v soglasju z dunajsko in koroško deželno vlado. Nam koroškim Slovincem je kot lojalnim državljanom zelo na tem, da raste mednarodni ugled naše države.

Vemo, da bi mogla nevtralna Avstrija vršiti v središču Evrope veliko misijo kot posredovalka med Slovani, Romani in Germani. Ugodna geografska lega naše države, njen mednarodni položaj in dejstvo, da žive v okviru njenih meja slovanske narodne manjšine, nudijo državi vse prednosti, bistveno prispevati k ohranitvi miru v srcu našega kontinenta ter soustvarjati predpogoje za uresničitev združene Evrope. Vendar Avstrija te vloge nazven ne more vršiti, če je sprta z narodnostnimi manjšinami v lastni državi in povrh še s sosednjimi narodi.

Naše simpatije veljajo vsem manjšinam, ki se borijo za svoj narodni obstoj. Zato iz srca želimo, da bi Južni Tirolci ob podpori dunajske vlade vendar enkrat prišli do pravic, ki jih jim zagotavlja Pariški sporazum. Ugotavljamo pa, da obstoja tudi druga mednarodna pogodba, ki jo je Avstrija podpisala. To je avstrijska državna pogodba, katere člen 7 zagotavlja jasno določene pravice slovenski in hrvaški manjšini v Avstriji. Gre pri eni kot drugi pogodbi za zaščito manjšin, za realizacijo gotovih prevzetih obveznosti. V tem sta si Južnotirolsko in koroško manjšinsko vprašanje enaki

in odločno odklanjamo, da bi kdorkoli delal pri tem kake razlike, pa naj si bo to avstrijski zunanji minister dr. Kreisky ali pa njegov državni sekretar dr. Gschnitzer.

Kot ni mogoče misliti na zadovoljivo rešitev južnotirolskega vprašanja brez upoštevanja mnenja predstavnikov Južnotirolske manjšine, tako ni in ne more biti rešitve katerega koli slovenskega manjšinskega vprašanja brez nas in preko nas.

Ne bomo nehalo opozarjati na nerešeno narodnostno vprašanje tudi pred mednarodnimi forumi, kot je n. pr. Federalistična unija evropskih manjšin. Saj je naša dolžnost, da se zavzemamo za pravice, ki so nam zagotovljene po avstrijski ustavi in mednarodni pogodbi.

S slovenskim narodom, ki živi v sosednji Jugoslaviji nas vežejo skupni jezik in kultura ter več kot tisočletna skupna zgodovinska usoda. Zato smo za dobre odnose med Koroško in Slovenijo. Prepričani smo, da moremo kot slovenska narodna manjšina dejansko tvoriti most med narodom — sosedoma in obema državama.

Priznavamo se h krščansko-demokratskim načelom v javnem življenju. Ob strani vseh, ki se resno zavzemajo v naši državi za uveljavljanje katoliških načel, bomo za istimi cilji dosledno tudi v bodoče stremeli.

Naše prizadevanje mora veljati še v večji meri kot doslej skrbem in težnjam našega ljudstva. Čim trdnjeji bo na vasi naš zaupniški aparat, tem lažje se bomo s skupnimi močmi borili za naše cilje in naše potrebe. In le tako bo naše delo deležno uspeha in blagoslova.

Politični teden

Po svetu . . .

Prva francoska atomska bomba

Po petnajstih letih naporov se je Francija posrečila, da preizkusi svojo atomsko bombo. Sredi saharne puščave je 13. februarja zjutraj ob 7. uri zrastle iz peska pošastni goban visoko v nebo: Francija je s tem stopila v krog posestnikov atomskih bomb, vendar s tem še ni postala atomska velesila, kajti kot ena lastovka ne prinese pomladi, tako tudi ena atomska bomba ne more prinesiti Franciji svetovne veljave. Dandanes namreč ni atomska sila več ti sta država, ki more uspešno izvesti atomski poskus, ampak le tista država, ki ima na razpolago industrijo in surovine za izdelavo stotin, da tisočev atomskih in vodikovih bomb, poleg tega pa še za izdelavo letalskih jat, flotilj podmornic ter daljnometnih raket, ki zamorejo ponesti atomske bombe na kateri koli cilj na zemeljski obli. In tako daleč francoske sile ne segajo. Francija z atomsko bombo je nekako v istem položaju kot tisti, ki je oborožen z revolverjem na bobenček, dočim imajo vsi njegovi sovrstniki avtomatične brzo-strelke.

Neugoden odmev po svetu

Francoski atomski goban je zbudil nevoljne komentarje po vsem svetu. Posegel je neprijetno v razgovore treh velikih atomskih posestnikov, Združenih držav, Velike Britanije in Sovjetske zveze, ki se vprav sedaj posvetujejo v Ženevi o tem, kako bi atomske poskuse sploh ustavili in končali to nesmiselno tekmo v atomskem oboroževanju, ki nikamor ne vodi, kajti dokler bo vladala pamet atomskih orožij ne bo nihče uporabil, kljub temu, da stane njih izdelava neznanskega denarja.

Ostre proteste pa je francoska bomba zbudila med afriškimi narodi, ki se smatrajo ogrožene po radioaktivnih žarčenjih tega in bodočih atomskih poskusov v Sahari. Črnska republika Ghana je blokirala takoj vsa francoska dobroimetja v ghanjskih bankah, Maroko pa je odpovedal meddržavno pogodbo s Francijo. Tudi druge afriške države so ostro protestirale in izgleda, da je Franciji atomska bomba v zunanem političnem pogledu bolj škodovala kot koristila.

V notranjepolitičnem oziru pa je prišla kot nalašč. Po krizi francoskega upora v Alžiru je De Gaulle nujno potreboval nekaj, kar bi Francozom vrnilo zopet samozavest in zaupanje v bodočnost. Zato uradno poročilo o prvi atomski eksploziji v Sahari končuje z vzklikom »Vive la France«, ki živahne Francoze vedno spravi v navdušenje.

Napori Hruščeva v Aziji

Sovjetski ministrski predsednik nadaljuje svoje potovanje po Aziji. Njegov obisk v Indiji ni prinesel zaželenih rezultatov in indijska vlada ne prikriva svojega razočaranja. Gostobesedni Nikita je prišel pač v Indijo z namenom, da si jo pridobi za svoje načrte glede Berlina in Nemčije, ne pa da pomaga Indiji v njenem sedanjem težavnem sporu s Kitajsko. In kot Hruščevu ni uspelo Nehruja pridobiti za podporo sovjetske politike v Evropi, prav tako se Hruščev ni pustil pregovoriti k temu, da bi nekoliko pristigel peroti svojemu velikemu kitajskemu komunističnemu bratcu Mao Tse Tungu, ki grablljivo sega po indijskih obmejnih pokrajinah v Himalajskem pogorju. Tako sta se oba razšla s prijaznimi smehljaji, a praznih rok. Nehru pa je moral požreti grenko pilulo, namreč povabiti kitajskega ministrskega predsednika Čuenlaja na direktne razgovore v Indijo.

Nikita je nato odletel v sosednjo Burmo, kjer tudi ni opravil mnogo boljše, kajti Burmanci so si ob indijskem zgledu moral misliti: Danes tebi, jutri meni. Iz Burme je nato odletel v rajsko otoško kraljestvo Indonezijo, kamor pa je prišel precej truden, kar spričo naporov v Indiji in Burmi, kjer je moral tamošnje državnike prepričevati, da je njihov prijatelj, čeprav je na življenje in smrt povezan z njihovim najhujšim sovražnikom, komunistično Kitajsko. Indonezija teh problemov ne občuti tako neposredno, ker ne meji ne na Kitajsko in tudi ne na Sovjetsko zvezo, zato je ondi bil sprejem prijaznejši in ondi si je v družbi državnega predsednika Su-

karna, ki je pred kratkim prevzel diktatorsko oblast v svoji deželi, vidno opomogel. Se vidi, človek se najbolj počuti v družbi sebi enakih. Potovanje Hruščeva po azijskih deželah pa kaže, da posveča Sovjetska zveza temu delu sveta slej ko prej veliko pozornost. Azijske dežele so danes še sicer zaostale, vendar naglo razvijajo svoje gospodarstvo in bodo jutri še bolj kot danes igrale veliko vlogo v svetovni politiki. Zato si je treba pravočasno zagotoviti njihovo prijateljstvo — če se da.

Eisenhower v Južno Ameriko

Ameriški predsednik Eisenhower pa je minuli teden poletel na svoje že napovedane obiske po južnoameriških državah, da se osebno prepriča o položaju, ki ondi za Ameriko ni povsem rožnat. Obiskal bo Brazilijo, Argentino, Chile in Urugvaj. Preletel bo razdaljo 25.000 km. Južna Amerika velja v svetovni politiki sicer za nekaj ograjen »vrtec« Združenih držav, vendar je ondi komunistom uspelo nanesti svojo ljujlo. Na delu so močne komunistične podtalne ali sicer zakrinkane organizacije, ki rovarijo po navodilih iz Moskve. Pri tem spretno izkoriščajo gospodarske težave, ki so v zadnjem letu nastale zaradi padca cen industrijskih surovin in kave na svetovnem tržišču. Te dežele namreč v glavnem žive od izvoza surovin za industrijo (petrolej, baker, živo srebro, cink, sladkor, bombaž itd.). Amerika, ki je bila glavni kupec tega blaga, je morala svoj uvoz omejiti, kar je povzročilo brezposelnost in nerazpoloženje v prizadetih južnoameriških državah. Ne brez vzroka je pred kratkim obiskal Kubo, glavno pridelovalko sladkorja na svetu, sovjetski zunanjetrgovinski minister Mikojan in nakupil večje količine sladkorja, kar je imelo takoj za posledico dvig cen tega blaga na svetovnem trgu. Eisenhower je odšel v Južno Ameriko z velikimi načrti za razvoj tega kontinenta, ki je sicer bogat na naravnih zakladih, a ljudje pod vročim soncem ne znajo delati in ne gospodariti.

Služaj je hotel, da sta si oba glavna svetovna politika izbrala najprimernejši čas za svoja potovanja v tropske kraje, kajti sedaj vlada ondi mili letni čas. Ko bo nastopila pomlad v Evropi, bosta prišla na »stari kontinent«, da se pomerita v morda odločilni bitki za zeleno mizo, na takozvani »vrhunski konferenci«.

. . . in pri nas v Avstriji

Spomladi vse raste — tudi zahteve po plačah

Potem, ko so bile izvedene osebne spremembe v vodstvu Ljudske stranke, na katere čelo sta prišla kot šef stranke štajerski politik dr. Gorbach ter kot generalni tajnik nižjeavstrijski notar dr. Withalm, so socialisti v prvih dneh pokazali, da nameravajo novim možem v koalicijski temeljito zagreniti veselje nad zmago. Na prvi seji paritetne komisije, ki naj sklepa o cenah in plačah, so predstavniki delavskih organizacij prinesli kar 13 zahtev po povišanju mezd v raznih gospodarskih panogah. To napadalno četo je vodil sindikat gradbenih delavcev. Nadalje zahtevajo povišanje čevljarstva, usnjarski in steklarski delavci. Najnevarnejše je povišanje, ki ga zahtevajo gradbeni delavci, kajti preko polletja ta gospodarska panoga odločilno vpliva na razmerje med cenami in mezdami, po drugi strani je pa zidarstvo panoga, ki

prizadeva vse gospodarstvo. Ako bodo povišane mezde gradbenih delavcev, bodo s tem prizadeti predvsem kmetje, ki v zadnjih letih v povečani meri popravljajo zastarela poslopja ter zidajo moderne hleve, prizadeta pa bodo tudi izboljševalna dela (izsuševanje, urejevanje hudournikov) in končno tudi stanovanjska izgradnja, ki predstavlja še vedno eno izmed najtežjih vprašanj v Avstriji, kajti stanovanj je kljub pospešeni gradnji še vedno premalo.

Zahteve gradbenih delavcev so naletele na odločen odpor pri vseh prizadetih krogih. Kmetijski minister Hartmann je dejal, da bi novo povišanje zidarskih plač še bolj povečalo razliko med obratnimi stroški kmetijstva. Po eni strani bi bilo obremenjeno z večjimi izdatki, dočim bi naj cene kmetijskih proizvodov ostale naprej nizke.

Paritetna komisija je zahtevo gradbenih delavcev sicer odklonila, vendar s tem zadeva še zdavnaj ni končana. Za njimi namreč stoji sam predsednik Avstrijske delavske organizacije (OeGB) Olah, ki je svojčas sam začel kot zidar. Utegne celo priti do stavke.

Finančni minister je spričo zahtev po povišanju mezd takoj izvedel svoje prve protikrepe. Finančno ministrstvo je izdalo prepoved razpisovanja novih posojil, ki si jih želi cela vrsta podržavljenih podjetij (med njimi Elektroenergijska skupnost — Verbundgesellschaft) ter mesto Dunaj. S tem je v prvi vrsti stopil na prste socialistom. Napovedal je tudi zmanjšanje podpor za gradnjo stanovanj ter omejitev prispevkov državnim železnicam. Vse to je spravilo v negotovost nove gradnje spomladi, kajti spričo nastale nejasnosti je nemogoče izdelati kolikor toliko zanesljive stroškovnike. To pa utegne dovesti do zastoja v gradbeni delavnosti — in to vprav na začetku gradbene sezone. Vsekakor bomo o tej zadevi imeli v prihodnjih tednih še priliko kaj več poročati.

Koalicijski odbor se ni mogel zediniti

Minuli teden se je sestel tudi koalicijski odbor, čigar naloga je, da sklepa sporazum o temeljnih zadevah notranje politike in gospodarstva ter odobrava zakonske osnutke. Seja tega odbora, ki v resnici vlada Avstrijo, kajti tudi zvezna vlada je vezana na njegove sklepe, je končala brez rezultata, ker v nobeni zadevi ni bilo moč doseči sporazuma.

Brixenški škof o manjšinah

Poostritev spora glede avstrijske manjšine na Južnem Tirolskem je napotila škofa v Brixenu dr. Jožefa Gargitterja, da tej zadevi posveti posebno pastirsko pismo, v katerem pravi med drugim: »Pravica in dolžnost vsakega naroda je, da podedovana izročila, kot so se izoblikovala v teku časov, brani, čuva in goji.« Te vrednote so, pravi škof naprej, jezik, kultura, šege in navede, nega lastnega življenjskega načina, neobhodno potrebno življenjsko ozemlje in vsi drugi pogoji, ki šele omogočajo samobitni družbeni obstoj in trajni razvoj manjšine. Pravzaprav zanje niso potrebne posebne pogodbe, kajti one sodijo med nedotakljive naravne pravice.

»Država mora pravice in svobodine, ki gredo posamezniku, družini, občini in narodnostni skupini, čuvati, ne pa jih ukinjati,« zaključuje dr. Gargitter.

Pastirsko pismo brixenškega škofa je zbudilo veliko pozornost ne le na Južnem Tirolskem, ampak po vsej Italiji in celo v inozemstvu.

Na Koroškem:

Volilni boj se razgreva

in postaja nekoliko živahnejši. Vrsté se shodi vseh političnih strank, naslovi po časopisih postajajo vedno ostrejši in besede govornikov na shodih vedno bolj žolčne. (N. pr.: »Deželne ceste na Koroškem bodo zgrajene v 100 letih!«). Na sodišču pa se že množe tiskovne tožbe zaradi razžaljenja časti ter kratenja dobrega imena. Govorniki raznih strank vehementno obračunavajo med seboj in se trkajo na svoja patriotska prsa, lbodisi s črnim ali rdečim emblemom. Kaj novega pa skorajda ni slišati, kajti eni hvalijo staro, drugi pa isto grajajo. Po volitvah bodo pa gospodarili skupno in sporazumno naprej — na temelju koalicijskega proporca.

Nacisti pa zopet obnavljajo mit 20. stoletja in skušajo z gonjo proti Slovencem loviti kaline. Bomo videli koliko jih bo.

Celovec zopet v »slovenskih« barvah

Tudi letos je FPOe nehote poskrbela za presenečenje, ki ga je moč primerjati samo z onim pri nekih preteklih volitvah, ko je čez noč poslovenila našo deželno prestolnico z napisi »Celovec — niel« Topot je isto dosegla na drug način, namreč s plakati v belo-plavo-rdečih barvah, to je slovenskih narodnih barvah. Svoj posel je izvršila s tipično, edinstveno tvevtonsko temeljitostjo. Ne torej »Celovec nie«, temveč »noch immer«!

SLOVENC

doma in po svetu

†Drin-dr. Ivan Ahčin

V starosti 63 let je v Buenos Airesu v Argentini umrl zaradi raka dr. Ivan Ahčin, univerzitetni profesor, časnikiar, sociolog in vzgojitelj slovenske mladine. Od leta 1930, ko je bil postal glavni urednik največjega slovenskega katoliškega dnevnika »Slovenec« v Ljubljani, je bil med vsemi Slovenci znan tudi po kratki DRIN, s katero je podpisoval svoje slovite uvodnike v »Slovencu«.

S pokojnim dr. Ahčinom lega v grob ena izmed najznačilnejših osebnosti iz dobe med obema vojnama. Bil je eden izmed najbolj cenjenih svetovalec in prijatelj pokojnega dr. Korošca in pod njegovim uredništvom se je »Slovenec« iz provincialnega lista dvignil na dnevnik evropske ravni. Pokojnega dr. Ahčina je narava obdarila s pronicljivim razumom, elegantno logiko, čistim slogom; kot duhovnik pa je prinesel v novinarstvo ljubezen do resnice ter krščanske caritas. Vodstvo političnega lista je delo, ki trga človeka, mu razbija čas ter ob obilici vsakdanjih, trenutno in dozdnevno hudo važnih malenkosti zastira pogled na daljne cilje. Pokojni dr. Ahčin se tem skušnjavam nikdar ni pustil premotiti, temveč je vedno ohranil v vidu končni cilj. Obkrožal ga je štab izbranih sodelavcev, kot že pokojni Lojze Kuhar, Terseglav, Kremžar, Cencič ter še živi Jurčec, Debeljak, Poštovan, Potočnik, Hafner, katerih sposobnosti je pokojni dr. Ahčin znal metodično usmerjati in vsklajati.

Po rodu je bil iz družine skromnega krojača v Domžalah, bil je 14. otrok, kateremu je sledilo še več bratcev in sester. Kljub temu da ga je oče namenil za krojaški stan, kajti pri hiši ni bilo denarja za študij, je mladi, ukaželjni Ivan odšel v Ljubljano in se dobesedno prestračil skozi gimnazijo. V prvi svetovni vojni je moral k vojakom, kjer mu je hudi trebušni legar zrahljal zdravje za vse življenje. Po končani vojni se je odločil za duhovski stan. Na mladelega duhovnika, prefekta v Marijanišču, je postal pozoren prošt Kalan, ki ga je uvedel v družbo dr. Korošca. Po doktoratu iz bogoslovja sta dr. Korošec in prošt Kalan priporočila škofu, da naj dr. Ahčinu omogoči časnikiarsko izobrazbo. Na daljšem študijskem potovanju po Franciji, Nemčiji in Veliki Britaniji se je dr. Ahčin seznanil z modernim časnikiarstvom. Vrnil se je leta 1929 v Ljubljano in postal najprej zunanje politični urednik »Slovenca«, leto kasneje pa glavni urednik. Obenem je začel tudi na bogoslovni fakulteti ljubljanske univerze predavati sociologijo, kajti kot sin revežev je neposredno spoznal potrebo po socialni pravičnosti. Med drugo svetovno vojno je bil v Rimu, kjer je vodil podporno akcijo za begunce in žrtve komunizma v Sloveniji, po letu 1945 pa je poučeval na slovenski bogoslovni fakulteti v begunstvu, najprej v Brixenu na Južnem Tirolskem in kasneje v Argentini.

Dr. Ahčin je spisal vrsto knjig in knjižic, med drugim »Mladina v Sovjetski zvezi« ter »Komunizem, največja nevarnost naše dobe«, ki sta izšli pred drugo svetovno vojno. Bil je najboljši poznavalec papeških socialnih okrožnic, o katerih je mnogo pisal. Nastopal je tudi kot predavatelj za mladino. V Argentini pa se je še bolj posvetil znanstvenemu delu in se s tem uvrstil med najvidnejše slovenske sociologe, da ga lahko imenujemo vrednega nadaljevalca dela Janeza Ev. Kreka in bratov Ušeničnikov. Njegovi v Argentini nastali veliki deli »Sociologija« (I. del 380 in II. del 465 strani) ter »Socialna ekonomija« (453 str.) sodita med najboljša znanstvena dela te stroke v slovenskem jeziku.

Dr. Ahčin je umrl daleč od domovine, vendar je s svojim delom neločljivo povezan s slovenskim narodom, kateremu je vse svoje življenje vdano in zvesto služil.

Slovenec zastopa Argentino na olimpiadi

Kot član argentinske smučarske ekipe, Slovenec France Jerman, zastopa svojo novo domovino Argentino na zimski olimpiadi v Squaw Walley.

France Jerman je začel smučati že kot 6-letni deček, s 14. letom pa je že nastopil na prvi smučarski tekmi in prišel na cilj — zadnji. Toda ni odnehal in s 17. letom je prvič zmagal. Bil je član jugoslovanskega olimpijskega moštva leta 1938 in med vojno je tekmoval tudi na Koroškem. Njegova specialiteta so dolge proge. Ko se je po kratkem bivanju na Koroškem po letu 1945 preselil v Argentino, je tudi gojil svoj šport naprej ter osvajal prvenstva za prvenstvo, kljub težkemu delu, ki ga mora vršiti, da si zagotovi ljubi kruh.

Je to edini slovenski tekmovalac na zimski olimpiadi v Squaw Walley, kajti beograjske športne oblasti so zaradi previsokih stroškov sklenile, da se jugoslovanski smučarji, med katerimi so skoraj izključno Slovenci, zimske olimpiade v Squaw Walley ne udeležijo.

Mirko Javornik:

Stara zaveza pomaga ustvarjati novi Izrael

(Nadaljevanje in konec)

Ta svetopisemska omemba je dala pobudo vodilnemu palestinskemu geologu, dr. Benu Toru, da je začel iskati tudi železo. Nekaj kilometrov od Beershebe je videl velikanske čeri, prepletene s črno-rdečo rudo. Analiziral je na stotine primerov ter dočkal, da so tam ležišča, ki vsebujejo vsaj petnajst milijonov ton železne rude. Pred kratkim so inženirji našli v bližini skoraj dva kilometra dolgo žilo, v kateri je šestdeset odstotkov čistega železa, ki ga je mogoče kopati kar s površja.

Kakor je današnje Salomonove potomce Sveto pismo privedlo do bakra in železa, tako jim je kazalo pot tudi do petroleja v domači zemlji. Trgovca Xiel Federman je v Genzi prebiral poglavje o koncu Sodome in Gomore, ki pravi, da je Gospod poslal nad pregrešni mesti kamnit in ognjen dež. Dim iz goreče zemlje se je dvigal pod nebo kakor dim iz plavža... Federman je v svoji praktični pameti takoj prišel na misel, da bi ti plameni iz tal lahko pomenili goreči zemeljski plin. Kjer je zemeljski plin, mora biti tudi olje. Ustanovil je trgovsko družbo, ki je poslala na tisto področje strokovnjake. Ti so brž dočkal, da mora pod površino skoraj gotovo biti ležišče petroleja. Tretjega novembra 1953 so že začeli vrtati za prvi vrelec.

Dolgo časa je vladalo prepričanje, da je večina Svete dežele puščava, ki je zdaj le za skromno pašo, a še zdaleč ne za kmetijstvo. Toda arheologi so ugotovili, da je že samo na kakih sto kilometrov dolgem pasu puščave ob Jordanu bilo v svetopisemskih časih nad sedemdeset naselbin z vodnjaki in namakalnimi napravami. Očak Lot očitno ni pretiraval, ko je dejal, da je povzdignil oči in videl jordsko planjavo, ki je bila povsod lepo namakana kakor sam Gospodov vrt...

Izrael vse do zadnjih let ni bil več posejan in rodovit, ker so nešteti vdori porušili njegova mesta in vasi ter prebivalce razpršili na vse vetrove sveta. Zaščitni zidovi so razpadli, beduinske koze so požrle travo, ki je vezala zemljo, pesek je zasul vodnjake. Toda novi naselniki se opirajo na Sveto pismo ter pravijo: »Če so stari Izraelci lahko živeli tukaj, bomo tudi mi...«

In tako je na ostankih starih selišč, ki so jih po bibličnih podatkih zasledili arheologi, nastalo zadnje čase petdeset novih kmečkih vasi samo na predelu med Danom in Beershebo, kjer je še pred nekaj leti bila sama puščava. Novi naselniki so najprej poiskali ter očistili nekdanje vodnjake in studence ter postavili nanje električne črpalke, ki zdaj pošiljajo vodo ljudem in polju. Hagarin vodnjak, kjer se je zavrnjena Abrahamova žena ustavila s sinkom Izmaelom, daje danes življenje šestdesetim romunskim judovskim pionirskim rodbinam, vlada pa povezuje te svetopisemske studence v enoten, širok namakalni sistem.

Ameriški strokovnjak za ohranjanje

plodne zemlje, dr. Mowdermilk, je bil zadnja leta glavni vladni svetovalec za kmetijstvo v Izraelu. Tudi on se je pri svojih navodilih ravnal po Stari zavezi. Ta n. pr. točno pove, kateri pridelek bo uspeval na tem ali onem področju. Filistejci, ki so živeli na jugu Palestine, so gojili največ žito, zakaj Samson je zvezal lisice za repe ter jih s plamenicami na njih poglaval na polje, da je požgal pšenico. In ko je obiskoval svojo ljubo, je hodil po oljčnih gajih in po vinogradih. Žito, olje in vino so tako danes postali poglavitno bogastvo na novo obujene južne Palestine. Mozesove knjige pripovedujejo, kako je Izak sejal žito med Gazo in Beershebo ter imel stoterno žetev. In res je tudi dandanes pridelek pšenice na tem obnovljenem predelu dosti večji kakor pa na drugih.

Sveto pismo nekje pripoveduje, da je Faraon dal Salomonu za doto mesto Gezer z okolico. V njegovih razvalinah so arheologi našli kmečki koledar na kamnu, kjer je vklesano, kdaj so stari Izraelci tam pospravljali različne pridelke. Omenjen je tudi lan, ki ga v Palestini niso poznali tisoč in tisoč let. Danes je lan spet poglavito bogastvo novih judovskih združnih kmetij okrog nekdanjega Gezerja.

V Negevski puščavi, južno od Beershebe, vsaj tisoč tristo let ni bilo človeške naselbine. Toda Geneza pripoveduje, da je Abraham gnil velike črede ovac in goved na to področje. Odkod je prihajala voda za pašnike, če pade na tem področju manj kot deset centimetrov dežja na leto? Učenci so bili po toliko izkušnjah prepričani, da pripoved Svetega pisma drži tudi v tem primeru. In res so na gorovju v ozadju Negevske puščave našli ostanke nešteti jezev, velikih in majhnih, povezanih v namakalni sestav, ki je ohranil vsako kapljo vode za zagotovitev paše. Skupina sedemnajstih bivših judovskih vojakov je maja 1952 postavila šotore na tem delu puščave ter na površini 65 orlov obnovila štirideset starih jezev. Že naslednje pomlad so imeli toliko vode za namakanje, da so lahko prerediti tisoč ovac. V Svetem pismu so baje brali, da so Izraelci v tej puščavi kopali vodnjake. Začeli so raziskovati vsak peščen holm in vzpetino in danes stoji na tem področju 37 vodnih zbiralnikov, ki vsak vsebuje blizu tisoč litrov vode. To zadostuje za preskrbo ljudi in polja na področju kakih sto kvadratnih kilometrov.

Ena najnujnejših potreb nove Palestine, ki hoče imeti čimveč lastnega kmetijstva, je pogozdovanje. Biblija vsebuje natančna navodila, kakšno drevje uspeva na tem ali onem področju. Ko so pred leti razpravljali, kje naj bi nasadili velikanski gozd v spomin Judom, pokončanim v nacističnih taboriščih smrti, so našli odgovor v Jozetovi knjigi, ki pravi, da je bujen gozd rasel na golem gričevju, kamor si zdaj živa

duša ne bi upala potakniti sadike. V Mozesovih knjigah so dalje brali, da je prvo drevo, ki ga je Abraham vzgojil v Negevu, bila tamariska. Izraelska vlada je dala tam nasaditi dva milijona takih mladih dreves. Pri tem so ugotovili, da se tamariska dobro prime celo na predelih, kjer je manj ko petnajst centimetrov moče na leto.

V zadnjih desetletjih so v Izraelu nasadili okoli dvajset milijonov dreves. Za cilj pa so si postavili dvesto milijonov, ker hočejo doseči uresničenje napovedi preroka Ezehijskega, ki pravi: »In dejali bodo: ta dežela, ki je bila zapuščena, je postala kakor rajski vrt...«

Ker smo začeli s svetopisemsko strategijo, pa še končajmo z njo. Maja 1948 je sirijska vojska skušala vdreti v Izrael. Judovski vrhovni poveljnik, general Jadin, je tedaj branil svojo deželo po navodilih iz Stare zaveze. Tam je pisano, da so pred 2800 leti Aramejci poskusili s podobnim vdorom od severa. Jadin je bil prepričan, da bo novi sovražnik ubral nekdanjo pot. Razporedil je svojo vojsko tako, kakor

so to storili judovski kralji. In res so Sirci navalili z iste strani. Izraelski poveljniki so natanko preučili vse stare bitke. Pred napadom so sklicali vojake, oborožene z brzostrelkami in ročnimi granatami, ter jim prebrali tista poglavja iz Svetega pisma, ki popisujejo bitke na istih tleh pred tisoč in tisoč leti. In Stara zaveza jim je pomagala zmagati tudi v dvajsetem stoletju.

Decembra 1948 so Egipčani začeli napadati judovske naselbine v Negevu. General Jadin je pri obrambi spet izkoristil svetopisemsko strategijo. V Bibliji je bral o pozabljeni cesti, ki je iz Negeva držala naravnost v Musrafo, glavno egiptovsko vojaško postojanko ob južnih mejah Palestine. Poslal je nanjo buldozerje, ki so razrili skalovje in pesek ter odprli staro cesto. Po njej so motorizirani izraelski oddelki ponoči vdrl v egiptovsko oporišče, ga s presenetljivim napadom uničili ter v štirinajstih dneh končali vojno z Egipptom.

Tako torej pomaga Stara zaveza ustvarjati in braniti novo judovsko državo.

Obletnica Marijinih prikazovanj v Lurdu

Pisatelj Franc Werfel je napisal knjigo *Pesem o Bernardki* (Das Lied von Bernadette). Pisatelj je dogodke v Lurdu temeljito in natančno preštudiral in je na podlagi teh študij napisal roman. Sam je po poreklu dunajski Žid. Med drugo svetovno vojno, ko se je pred Hitlerjevimi rablji skrival po Franciji, ga je usoda zanesla v Lurd. Tam se je nekaj časa skrival, obenem pa je na vsakem koraku srečeval spomine na preprosto deklico Bernardko, ki se ji je bila prikazala Mati božja ter na številne čudeže, ki so se na tem svetem kraju zgodili. Vse skupaj se mu je globoko vtisnilo v dušo. Werfel je že obupaval nad lastno rešitvijo, kajti zasledovalci so mu bili že za petami. Tedaj je sklenil, da — ako se reši — napiše knjigo o deklici Bernardki. Res se mu je posrečilo, da se je rešil preko morja v Ameriko in tam je svojo obljubo izpolnil. Na podlagi tega romana je bil izdelan istoimenski film.

Prva prikazen v Lurdu se je zgodila 11. februarja 1858. Ta dan se v liturgiji (pri sv. maši) vsako leto obhaja spomin Marijinih prikazovanj v Lurdu. Komaj je v votlini začel izvirati studenec ali vrelec, že se je zgodilo več čudežev na bolnikih, ki so pili to vodo ali se umivali z njo. Werfel pripoveduje v svoji knjigi iz tistega časa o dveh čudeževih ozdravljenjih, ki jih hočemo tukaj opisati.

V bližini mesta Bordó je živela šestnajstletna Marija Moró. Hodila je v Bordó v šolo. Pa zbolila na očesni bolezni. Zdravnik dr. Bermón, specialist pa očesne bolezni na vseučilišču v Bordóju, dožene neozdravljivo bolezen, popolno oslepljenje. V nekaj tednih je deklo popolnoma oslepelo. Starši dekletovi so vse poskusili, da bi slepo hčerko rešili grozne usode. Vse ni nič pomagalo. Tedaj se starši odločijo, da se bodo peljali s slepo deklico v Pariz, mogoče bodo pariški zdravniki mogli kaj pomagati.

Na dan pred odpotovanjem v Pariz dobi oče Moró v roke časopis, v katerem je bilo poročilo o nenadnem ozdravljenju neke gospe Rizó s pomočjo lurškega vrelca. Takoj so spremenili cilj potovanja in so se peljali namesto v Pariz v Lurd. Votlina je bila šele malo časa zopet odprta. (Državna oblast je dala namreč votlino zapreti in vsak je bil kaznovan, kdor je ho-

tel v posodi odnesti lurško vodo. Tedaj je zbolel dveletni sinček cesarja Napoleona III. Zdravniki ga niso znali ozdraviti, nakar je poslala cesarica po lurško vodo. Po uporabi te vode je sinček ozdravel. Cesar je zdaj ukazal, da morajo votlino nemudoma zopet odpreti.)

Slepi Mariji Moró so položili za nekaj minut na oči v lurškem vrelcu namočen prtček. Ko prtček zopet odstranijo z oči, deklo presunljivo zavpije. Ta krik dekletov ostane vsem, ki so ga slišali, nepozabljivo v spominu. Slepo deklo zopet vidi. Držijo ji natiskan list pred očmi. Dekle bere. Škofova komisija se obrne na zdravnika dr. Bermona, ki potrdi, da se je nahajalo oslepelo deklo res v brezupnem stanju.

Drugo ozdravljenje, o katerem poroča Werfel v svoji knjigi, je enako bliskovito. Tudi to se nanaša na nekega mladega človeka iz Bordó-ja. To je Žil, dvanajstletni sin carinskega uradnika Rogerja Lakasajna. Gospod Lakasajn je bil versko zelo mrzel človek. Žil je bil bolan na požiralniku. Požiralnik se je vedno bolj ožil, tako da bolnik polagoma ni mogel zaužiti nobene trde hrane več. Zdravniki so vse poskusili, da dečka rešijo, a dečkov požiralnik se je vedno bolj zapiral. Nazadnje je ostal odprt samo še ozek kanal, komaj toliko širok kot igla za pletenje, ki je prepuščal (Dalje na 5. str.)

FRAN ERJAVEC:

278

KOROŠKI SLOVENC

(III. del)

Toda Chasteler ni bil zmožen, da bi tirolske upornike organiziral ter jih uporabil še za podporo bodisi južne, bodisi severne avstrijske armade, temveč so se ti po svoji zmagi vrnili zopet na svoje domove in tudi Hofer sam je ostal neodločen. Tako se je francoskemu generalu LeFebvre-u brez večjih težav kmalu posrečilo prodreti vzdolž Inna zopet na Tirolsko.

Dne 20. IV. so slavili Celovčani avstrijsko zmago pri Sacilu, a ravno prišedši od zahvalne službe božje pa so z dolgimi obrazi izvedeli za — polom na severnem bojišču. Vse je pretresal strah, da bi mogli sedaj Francozi — kakor l. 1805 — pridreti od severa tudi v nezaščiteno Koroško. Sicer so dobili od vojaških poveljstev zagotovilo, da jim ne grozi še nobena neposredna nevarnost, toda kmalu nato so izvedeli še za občuten poraz umikajočih se Avstrijcev ob reki Piavi (8. V.). Nadvojvoda Janez je svoje naročeno umikanje izprva zasnoval tako, da bi poslal en del svoje armade naravnost proti vzhodu za obrambo Notranje Avstrije, a z drugim delom bi hitel sam preko Tirolske proti Linzu. Toda poraz ob Piavi mu je uničil ves načrt in se je moral naglo umikati med neprestanimi napadi prodirajočih Francozov skozi Furlanijo proti Koroški. To in pa novo francosko prodiranje na severno Tirolsko je povzročilo, da tudi Chasteler ni mogel držati južne Tirolske in se je moral naglo umikati v dolini Inna. Tu (pri Wörglu) je doživel dne 13. V. tudi on hud poraz. Ob tej priliki

so bili popolnoma razbiti tudi koroški domobranski bataljoni, ki so stopili ob tej priliki prvič v resnejšo bitko. Ujet je bil poveljnik 3. spodnekoroškega domobranskega bataljona grof Dietrichstein z več drugimi častniki. Tedaj je bil Chasteler seveda prisiljen čimprej pobegniti preko Koroške in se pridružiti glavni armadi nadvojvode Janeza. Francozi so Tirolsko kmalu vsaj začasno zopet pomirili in nato pustili v deželi samo še eno divizijo. Ob novici o zmagi pri Aspernu se je pa dežela vnovič dvignila. Ker je Napoleon nujno potreboval okrepitev, je odpoklical še to divizijo in prepustil Tirolsko samo sebi, nakar so tirolski vstaši potem vdirali celo na Bavarsko in izzivali še upor v severni Italiji.

Dne 13. V., na dan padca Dunaja in poraza pri Wörglu, je prispela armada nadvojvode Janeza (33 bataljonov in 16 eskadronov) po dolini Bele že na koroška tla. Pri Podklostru je stala Frimontova divizija (20 bataljonov in 12 eskadronov), pri Žabnicah Gyulayeva, a med Žabnicami in Pontabljem razne zaščitnice, tik za njimi je pa pritiskalo po dolini Bele levo krilo francoske armade, a večji francoski oddelki so dobili povelje prodirati po dolinah Reklatnice in Dunje ter presekati Avstrijcem zvezo med Predilom in Rabljem. Že dne 14. V. so prekoračili prvi francoski oddelki koroško mejo in naslednji dan je zasedla Gyulayeva divizija (11 bataljonov in 3 eskadroni) okope okoli Trbiža, a en del francoskih čet je prispel po dolini Bele pod Naborjet, drugi pa hitel po Soški dolini proti Predilu. Francozi so avstrijske postojanke obšli severno in južno od Trbiža, prodrli do Kokove, presekali zvezo med Frimontovo in Gyulayjevo divizijo in prisilili Gyulayja, da se je z velikimi izgubami naglo umaknil po edini še

odprti poti čez Belo peč in Podkoren na Kranjsko (nad Gyulayjevo nesposobnostjo so se zlasti v Gradcu vsi zgrazali). Verjetno pa bi bila Avstrije zadela še večja polomija, ako bi ne bili glavni francoskih sil za štiri dni zadržali trdnjavi v Naborjetu in na Predilu, ki ju je od 14. do 18. V. nadvse junaško in skoro do poslednjega moža branilo par čet srbskih graničarjev pod poveljstvom stotnikov Hensela in Hermannna (na obeh krajih so potem postavili padlim junakom zaslužena spomenika, a vse priznanje jim je izrazil celo viteški podkralj Evgen).

Nadvojvoda Janez je dobil vest o padcu Dunaja dne 17. V. Uvidel je nevarnost, ki bi mu mogla groziti od Francozov od severa, zato je pospešil svoj umik in usmeril — kakor smo že slišali — Gyulayjevo divizijo od Trbiža na Kranjsko, Slimecove divizije je napotil iz Podklostra preko Beljaka na Celovec, kamor je prispel dne 18. V. tudi sam, a Chastelerju je ukazal, naj se drži na Tirolskem, dokler se pač more, nato pa naj se prebije, kakor more in zna, za njim. Pred odhodom iz Beljaka je zvečer dne 17. V. nadvojvoda tudi naročil beljaškemu županu J. Mayrju, naj dá takoj po odhodu avstrijskih čet podreti most čez Dravo, a most pri Podvetrovem so požgali že poprej. Toda to Francozov ni prav nič zadržalo. Še preden je bilo podiranje dravskega mostu dovršeno, so že naslednjega dne zvečer prihiteli od Marije na Zilji v Beljak prvi Francozi, ustavili nadaljnje podiranje mostu, zasedli mesto in presekali Avstrijcem nadaljnjo zvezo s Tirolsko. Mestu so naložili takoj velike dajatve v blagu, kmetje so jim morali dati na razpolago konje in vozove, a trgovci jim izročiti cele bale blaga, ki so ga odpeljali potem v Italijo.

(Dalje prihodnjič)

SLOVENJI PLAJBBERK

Ob veliki udeležbi ljudstva smo spremili v petek, dne 29. I., Boštetovo babico k zadnjemu počitku. Dalj časa so bili priklenjeni na bolniško posteljo, vendar njim je dal ljubi Bog to srečo, da niso imeli nobenih posebnih bolečin in so kot rožica, kateri primanjkuje vode, lepo počasi in mirno z nasmehom za vedno zaspali. Bili so lepo pripravljeni za večnost, saj so — dokler so le mogli — vsak prvi petek prejeli sv. zakramente. Zato prav gotovo tudi sedaj v bližini božjega Srca prosijo za svoje drage, s katerimi so se vselej dobro razumeli.

Ni pa še poteklo štirinajst dni, ko so za vedno zatisnili svoje blage oči Boštetova babica, že so se spet oglasili zvonovi in naznanili svojim faranom žalostno vest, da je Vsemogočni odpoklical k sebi šošeljčevega atija. Voljno so prenašali dolgo in težko bolezen ob skrbni postrežbi ljubeče žene, ki je tedne noč in dan prebila ob njihovi postelji.

Dolga leta so bili šošeljcov ati cerkveni ključar, 48 let cerkveni pevec in res vse-skozi značajan in zaveden mož. Zato so imeli nazadnje celo to čast, da so prišli naš gospod dekan Kristo Košir iz Žihpolj in opravili za njih pogrebne obrede ob asistenci domačega gospoda župnika.

Šošeljcovim in Boštetovim otrokom izrekamo naše iskreno sožalje in želimo, da bi tudi njim bila skozi vse življenje sveta svetinja svete vere in lepega materinega jezika, kot je bila to obema rajnima.

Šošeljčevemu Cenu pa želimo, da si kmalu poišče pridno in njegaj vredno nevesto, ter s tem pripomore svoji pridni in skrbni materi, da si še tukaj odpočije od naporenega dela in doživi lepo in brezskrbno starost.

DOBRILA VES

Na praznik Treh kraljev je igralska skupina farne mladine uprizorila podučno igro »Počeni prstan«. Farna dvorana je bila do zadnjega kotička zasedena. To je znamenje, da ljudje radi gledajo lepe igre. Igralci in igralki so pa svoje vloge tudi movino in svoj dom z vsem, kar smo podedovali od vrlih prednikov! To bo zagotovilo in jamstvo sreče, veselja in miru na tem svetu in poročilo za srečno večnost.

KAMEN V PODJUNI
(Krajevna posebnost?)

Skoro vsak kraj ima kake posebne navade, bolj ali manj privlačne ali tudi odbijajoče. To, kar sem videl v nedeljo, dne 7. februarja še nisem videl nikjer drugje. Ta dan je bilo na Kamnu farno žegnaje ali Kirchtage po gostilniško. Tak dan povsod slavijo bolj praznično, tako je bilo tudi tukaj. Jaz sem prišel okoli 10. ure, ko je bila zadnja božja služba.

Ko sem stopil v malo cerkev je bila božja služba. Dopadlo se mi je, ko so tako lepo skupno molili vsi verniki in obenem vpletali med molitev tudi lepe cerkvene pesmi. Po končani službi so ljudje hitro izpraznili cerkev in hiteli domov. Menda je bil vzrok precej mrzlo jutro. Mladi so se ostavili pred cerkvijo in nekaj nestrpno pričakovali. Ni trajalo dolgo. Naenkrat se je začelo bombardiranje. Posebno mladina je sodelovala. Vsak je imel v rokah in žepih več kot pest debelih pečenih kruhov, trdih kot kamen in metal na levo in desno, ne oziraje se ali bo zadel v glavo ali v noge. Fantje so metali v dekleta, te pa niso ostale dolžne in so rade vračale isto nazaj. Da ne bi dobil tudi jaz kaj v glavo, kakor moj sosed, sem se hitro skril.

Ker je bila ta stvar za me popolnoma nova, sem vprašal, kaj to pomeni? Nekdo mi je razložil. Mislim, da je resno govoril, da je to spomin na tisto dejanje sv. Liharde, ko je ona iz dobrotljivosti in usmiljenja metala revežem kruh. Današnji svet pa je to lepo dejanje popolnoma zmaličil

Pri nas na Koroškem

in izgleda danes kot nekaka zloraba. Mar ne bi bilo lepo, če bi to dejanje sv. Liharde res ponavljali dostojno in pri cerkvenih vratih ali tudi malo dalje od cerkve in dobrohotno delili te kruhe? Prav imate, mi je pritrdil prijatelj, saj niste samo vi tega mnjenja. Tudi mnogi farani tako mislijo.

Misel je lepa ali se ne bi dalo to lepo urediti, da ne bi izgledalo tako surovo? Bi se že, toda pri nas je težko pripraviti nekatere za kako dobro stvar, hitro pa za kaj neumnega. Nekateri bi radi samo komandirali. Kaj pa iz tega nastane, pa sami veste, mi je odgovoril trezni mož.

ŠT. PAVEL OB ZILJI

Če se človek pelje skozi slikovito Ziljsko dolino, vidi mnogo lepih cerkva in kape-lic, ki pričajo o globoki vernosti naših prednikov. Nobena žrtev jim ni bila preveč, če bi bilo treba darovati in pomagati za zidanje in lepoto božjih hramov in cerkva.

Tudi v Št. Pavlu imamo lepo hišo božjo, ki je pred leti bila znotraj temeljito prenovljena. Pri tej renovaciji so bile odkrite krasne, starodavne freske. Kmalu po prenovitvi so prišli novi zvonovi, ki prijazno vabijo in kličejo vernike k službi božji. Prenovljeno je bilo tudi župnišče. Ostali so še oltarji, ki so tiho prosili: Tudi mi bi radi žareli in zablesteli v novi obleki! Ta želja se bo res izpolnila. Že so v delavnici restavradorja Arnolda v Celovcu-Št. Martinu. Do Velike noči bomo dobili glavni oltar, ki bo zavarovan proti lesnemu črvu, na novo pozlačen. Pozneje bosta sledila stranska oltarja. Stroški bodo prišli na 40.000 šilingov, ki jih bomo radi in v ljubezni do Boga žrtvovali v Njegovo večjo čast in v veselje faranov. Daj nam Bog svojo pomoč!

KOTMARA VES
(Pustna prireditev)

Na 2. predpustno nedeljo nas je razveselila farna mladina s pustno prireditvijo, ki je trajala cele 3 ure. Najprej je nastopil mladinski zbor, ki je pod vodstvom organista Alojzija Hribarja občuteno zapel sledeče 4 pesmi: »Po jezeru«, »Sijaj, sijaj sonce«, »Polje, kdo bo tebe ljubil«, »Jaz pa pojdem na Gorenjsko«.

Sledila je Golarjeva veseloigra v treh dejanjih »Dve nevesti«. Igra je kot nalašč za pustni čas, ki je sezona ženitovanj. Igra je zelo zabavna in nam je pripravila obilo smeha. Velike igralske talente so pokazali žmukov Hanzelj, Piršev Lipej in Kulnikova Šeli, ki so sijajno podali svoje vloge. Pa tudi ostali igralci so se potrudili, da bi se vživeli v svoje vloge. Jezikovno so od zadnje igre močno napredovali, kar je tudi eden glavnih namenov našega igranja.

SV. ŠTEFAN V ZILJSKI DOLINI
(Konzistorialni svetnik Anton Pelnar — 90-letnik)

Dne 3. marca obhaja 90. rojstni dan preč. g. konzistorialni svetnik Anton Pelnar. Jubilar se je rodil dne 3. marca 1870 na Češkem. Po dovršeni srednji šoli je stopil v celovško bogoslovje in bil leta 1892 posvečen za mašnika, nato pa vse svoje življenje pasel duše na Koroškem. Iz Sv. Štefana na Zilji, kjer slavljenec župnikuje že dolga desetletja, smo sprejeli naslednji dopis:

»Zadoni nam, zadoni iz src napev kre-pak. O slavljenec današnji, pozdravljen ti-sočkrat!« Kakor nebeška melodija zveni v naših srcih veselje in radostno razpolo-ženje, da odmeva iz globine duše: »Veselite se in zahvaljujte Bogu!« 3. marca ste do-polnili, preč. g. konzistorialni svetnik 90. leto svoje starosti. Že nad 60 let vršite duš-nopastirsko službo kot župnik v Št. Štefa-nu ob Zilji. Zato se veselimo še bolj upra-vičeno in Vam iz srca čestitamo. Ljubi Bog Vas je obdaril z velikimi milostmi. Pred dolgimi leti ste zaslišali v svojem srcu glas božji: »Anton, daj mi svoje srce, vzemi svoj križ na rame in hodi za menoj!« Po trdih letih priprave v molitvi in študiju ste bili 19. 7. 1892 že z 22 leti posvečeni v duhovnika. Kot mestni farni kaplan ste služili Bogu sedem let v Celovcu, dokler Vas niso prevzeli nadpastir poklicali v Št. Štefan v Ziljski dolini.

V imenu Jezusovem ste delili svete za-

Konz. svetnik A. Pelnar — ob železni sv. maši 1. 1957

klade, ki presegajo vse človeško bogastvo. Kolikokrat ste goreče oznanjali božjo be-sedo in jo še polagate v srca vernikov ne-deljo za nedeljo! Kolikim otrokom ste po svetem krstu posredovali nadnaravno živ-ljenje posvečujoče milosti in delili svete zakramente. Vaše maziljene roke so posre-dovalle in še posredujejo odpuščanje in mir med Bogom in človekom, bodisi v spoved-nici bodisi ob bolniški postelji. Vsak dan

Pustna prireditev v Št. Rupertu

s peštrim programom bo v dvorani Gospodinske šole čč. šolskih sester v Št. Ru-pertu v nedeljo, dne 28. februarja ob 2. uri popoldne.

Vse prisrčno vabijo gojenke Gospodinske šole!

CELOVEC
(† Herman Sina)

Našega dobrega, zvestega Hermana ni več med nami! Z veliko žalostjo in bolest-jo v srcu smo zvedeli to novico. Preteklo nedeljo — na Gospodov dan, kateremu je pokojni tako vneto služil — ga je Vsemo-gočni poklical k sebi po večno plačilo.

Vsak, ki se je udeleževal slovenske služ-be božje v Celovcu (prej v cerkvi starega, sedaj v kapeli novega bogoslovja), dobro ve, koliko si je naš cerkovnik, pokojni Herman Sina, prizadeval, da bi bila hiša božja čim lepša in da bi se slovensko bo-goslužje v Celovcu čim lepše razvijalo in uspevalo.

Posebno pri srcu mu je bila cerkev v starem bogoslovju, katero so proti volji vseh tukajšnjih Slovencev, pa tudi razsod-nih Nemcev pred par leti podrli, a na njenih ruševinah še do danes ni zrastle ničesar novega razen plevela. Menda ni ta-krat nikogar med nami tako bolelo srce kot našega mežnarja Hermana. Kajti ma-lokomu od nas je znano, koliko ur je pro-stovoljno in res z veseljem žrtvoval — ve-

Naše prireditve

ŠT. LIPŠ PRI ŽENEKU

Farna mladina priredi v nedeljo, dne 28. februarja ob pol 3. uri v farni dvorani veseloigro

»UBOGI SAMCI«.

ZVABEK

Na pustno nedeljo, 28. februarja, ob pol treh popoldne gostuje farna igralska dru-zina iz Vogrč s komedijo:

»GASPER GRE NA BOŽJO POT«

v farni dvorani v Zvabeku.

Vsi od blizu in daleč prisrčno vabljeni na veselo zabavo!

Smeha bo dovolj!

ŠT. JANŽ V ROŽU

Farna mladina v Št. Janžu vabi na pust-no komedijo:

»SCAPINOVE ZVIJACE«

znamenitega francoskega komika Moliera.

Predstava bo na pustni torek ob 8. uri zvečer pri Tišlerju.

Na sporedu je tudi domača tombola in prosta zabava.

SVEČE

Farna mladina iz Št. Janža priredi na pustno nedeljo, 28. febr. ob 3. uri popol-dne Molierovo komedijo

»SCAPINOVE ZVIJACE«

v Svečah pri Adamu.

BOŽJI GROB PRI PLIBERKU

Pliberška farna mladina priredi na pust-no nedeljo, dne 28. februarja ob 3. uri popoldne v stari šoli pri Božjem grobu pustno burko:

»LUMPACIJ VAGABUND«.

LIBUČE

Pliberška farna mladina ponovi na pust-ni torek dne 1. marca pri Marinu v Libu-čah ob 8. uri zvečer pustno burko:

»LUMPACIJ VAGABUND«.

ŠT. PRIMOŽ

Prosvetno društvo »Zarja« v Železni Ka-pli priredi v nedeljo, dne 28. februarja igro:

»GLAVNI DOBITEK«

ob 3. uri popoldne v Št. Primožu pri Voglu.

Hoover Alfa-pralni stroji, šivalni stroji, kolesa raznih znamk in na-domestni deli, mlinci, drobilniki, posnemalniki, molzni stroji in vsi ostali kmetijski in gospodarski stroji, najceneje pri

Johan Lomšek

Št. Lipš, Tihoja, p. Dobrla ves

— Plačila tudi na ugodne obroke —

Šoferski kotiček

NEGA BENCINSKE ČRPALKE

Izrek »Po toči zvoniti je prepozno« velja tudi za nego bencinske črpalke v avtomobilu in pri motornem kolesu. Če v navodilih tovarne ni posebej povedano, kako je treba negovati bencinsko črpalko, vam svetujemo, da v gotovih intervalih očistite bencinsko črpalko, dovodno cev za bencin, bencinski tank in vplinjač. Tudi ni nemno vsakih 15.000 do 20.000 km izmenjati membrano bencinske črpalke, ker je ta navadno po toliko kilometrih že obrabljena. Kdor pa po čiščenju črpalke ponovno vstavi obrabljeno membrano, mora biti pripravljen, da mu bo začela črpalka še pred prihodnjim čiščenjem nagajati.

Nasvet tega tedna:

Če si ga pil,
ne sedaj za volan!

OKTANSKA VREDNOST BENCINA
V RAZNIH DRŽAVAH V EVROPI

Belgija (super)	92-96 (normal)	84-87
Luxemburg	isto	isto
Danska	92-94	83-85
Nemčija	94-97	85-88
Anglija	94-97	79-83
Francija	90-91	80-81
Holandija	91-93	83-85
Italija	96-99	84-86
Norveška	92-94	79-82
Avstrija	92-94	79-82
Švedska	93-94	83-84
Švica	93-96	83-89
Španija	88-91	70-77

V nekaterih državah je dobiti tudi bencin, ki ima od 99 do 100 oktanov. Zgornji podatki temeljijo na poročilu Associated Ethyl Co. Ltd. v reviji »The Motor«.

Kokošereja

Kdor se hoče baviti s kokošerejo na smotrni podlagi, mora imeti pred očmi naslednje načelo: Kokoš je ptica. Kot ptica potrebuje kokoš precej hrane, da obdrži visoko toploto in da zadosti svoji potrebi po nepretrganem gibanju. Torej potrebuje več kakor ostale domače živali.

Kokoš ima to dobro lastnost, da si hrano išče tudi sama in da prav izkoristi vse tiste hranilne snovi, ki bi drugače šle v izgubo. Kokoš venomer brska: po pesku, po tleh, pobira drobtinice kruha, ostanke človeške hrane, črve, žuželke itd. in vse to predela v jajca in meso. Kokoši na kmetiji dobijo dosti hrane na njivah: v semenu raznih rastlin, v žužkah in tako dalje. Tem ni treba dosti dodajati, pa nam vendar uspevajo.

Kokošnjak

Pri kmečki kokošereji nam kokošnjak služi v glavnem kot prenočišče za perutnino. Kokošnjak mora biti dobro zavarovan pred padavinami in pred sovražniki kokoši. Kak podstrešek ali kap, ki na nobeni kmetiji ne manjka, pa služi kuram za zavetje pred dežjem in pred prehudim soncem.

V zadnjih letih se je perutninarstvo v državah na Zahodu razvilo že v pravo gospodarsko umetnost, ki so jo posebni strokovnjaki tako izpopolnili, da, postavili na znanstveno podlago, da uspeh ne more izostati.

Kokoši, posebno piščanci in pa vaječe kure potrebujejo udobne kurnike — sončne, suhe in prostorne hišice, ki imajo dovolj svežega zraka.

Pri tem je potrebno z vso odločnostjo poudariti, da bo uspeh izostal, če boste nestrpali preveč živali v kurnike. Kokoši se

Če govorimo o napredku, mislimo s tem na splošno, da se razmere in pogoji za človeka dosledno izboljšujejo. Človeška pamet zmaguje in si prizadeva osrečiti človeštvo. Treba pa je razlikovati splošni napredek in omenjeni tehnični napredek.

Medtek ko se je splošni napredek skozi stoletja do danes stalno razvijal, je pravi kmečki napredek le bolj stvar zadnjih dob. Da napredek ni prišel že prej, sta kriva tlačanstvo in podložništvo. Za časa tlačanstva je bilo le malo svobodnih kmetov na Koroškem, za vse druge je bilo posestvo na posodo, in ga je bilo mogoče po smrti posestnika dati komurkoli. Na Koroškem zasledimo šele leta 1493 na področju Millstattskega samostana, v Kleinkirchheimu, predajo posestva na podlagi dednih in kupnih pravic, s čimer je bila predaja posestva na otroke nekako zagotovljena. Seveda so morali takrat kmetje plačati gotove pristojbine, toda posestvo je ostalo v rokah družine. V tistih časih, je to za kmete gotovo pomenilo velik napredek.

Donosi poljščin so bili od leta 1450 do začetka 18. stoletja skoro vedno enaki. Pri žitu so znašali 8 do 12 stotov na hektar. Šele ko so ustanovili Kmetijsko družbo na Koroškem, to je bilo leta 1764, so se združili nekateri posestniki in obdelovali svojo zemljo na nove načine. Večina kmetov pa pri tem ni bila udeležena. Poudariti pa je treba, da so pričeli koroški kmetje na splošno saditi in gojiti koruzo in krompir na pobudo Holandca von Thysa, člana kmetijske družbe, ki je praktično kazal in propagiral gojitev teh dveh kultur. Že leta 1822 je bila na Koroškem ustanovljena prva žganjarna krompirja. Toda tudi to je bilo vse le nek predhodnik sledečega napredka. Zanimivo je, da so se koroški kmetje prej navdušili za sajenje lanu, ki sta ga von Thys in Moro prinesla iz Baltika in ga pričela gojiti tukaj.

Donosi pridelkov so se pričeli dvigati na Koroškem šele pred in po prvi svetovni vojni. Takrat so narastli pridelki po hektarju na 16 od 22 odstotkov. Po drugi svetovni vojni pa so poskočili že na 28 do 34 stotov, ker smo pričeli gojiti požlahtnjene sorte in pravilno uporabljati umetna gnojila.

Kar se tiče živinoreje je znano, da voli od leta 1450 do 1800 niso povprečno tehtali nič več kot 300 do 330 kg, krave pa so dajale okoli leta 1800 največ 1.400 litrov mleka. Dandanes skušamo dobiti od krave že od 3.500 do 4.000 litrov mleka. Teža živine pa se je podvojila v tem času.

bodo slabo razvijale, kure ne bodo nesle dovolj jajc. Zato si zapomnimo: Ne splača se varčevati s prostorom!

Nikakor ni potrebno delati dragih hlevov. Vsakdo si more postaviti kurnik doma z domačim gradivom in z domačim orodjem. Opozoriti pa moramo kmetovalce, naj bodo kurniki trdni in močni, tako da ne bo treba popravljati streh in sten vsako leto, kajti to sčasoma stvar zelo podraži.

Ne delaj prenizkih in preozkih kurnikov! Za kure in piščance je treba stalno skrbeti in hlevček snažiti, zato naj bo streha dovolj visoka, da se moreš v hišici prosto gibati.

Zemljišče, kjer nameravaš postaviti kurnik, naj bo suho in naj ne bo na prepihu. Tudi ga ne smeš postaviti v kotanjo, kjer se nabira hladen zrak. Kurnik naj bo tudi obrnjen na južno ali južnovzhodno stran. Dobro je, da so kurniki zaščiteni pred vetrom in sončno pripeko z drevjem ali visokim grmovjem.

Rekli smo, da morajo biti kokoši v kmečki reji vedno proste, kjer lahko krožijo po mili volji. Kjer pa je ob setvi in pobiranju poljskih pridelkov potrebno kokoši zapirati vsaj za nekoliko časa, je koristno imeti kokošnjak s prostorom, ograjenim z visoko žico, da nam kokoši ne preletavajo.

Piščanci

Kokošnjak ni popoln, če nima tudi vališča. Ker morejo imeti koklje svoj prostor, kjer naj vlada popoln mir in tišina, bi bilo seveda umestno, da je vališče popolnoma ločeno od kokošnjaka. Za to nam dobro služi podstopnišče, lopa, shramba itd. Gnezdišča napravimo kar na tleh in

Napredek in izobrazba

Že na rimskih dirkališčih so bili znani norijski šimeljini, čeprav so pripeljali šele leta 1505 nizozemske konje na Koroško z namenom, da izboljšajo plemo, je znano, da je bilo ustanovljeno prvo konjerejsko društvo na Koroškem šele leta 1893 in sicer v Kleblachu. Tudi združniška ideja je prodrla šele v drugi polovici 19. stoletja.

Iz omenjenega vidimo, da je imelo vse prizadevanje Kmetijske družbe na Koroškem uspeh šele, ko se je število članov, po ukinitvi tlačanstva leta 1848, pričelo hitro dvigati. Leta 1831 je štela družba 271 oseb, leta 1863 pa že 1000. 1871 je bilo v članenih že 2317 kmetov. Največji napredek pa je prinesla ustanovitev kmetijske šole v Celovcu leta 1866. Odslej je moč opazovati napredek na vseh področjih kmečke proizvodnje. Kar je znanost spoznala, so posredovali praktikom, ki so stvar uresničili.

Tudi na področju kmetijske tehnike opažamo isti razvoj. Že leta 1666 so na Koroškem pokazali prvi sejalnik, uporabljajo

Nekoliko za pusta

Krofi

1 kg moke, 5 dkg kvasa, pol litra mleka, sol, 3 do 4 jajca, limonina lupinica, 10 dkg sladkorja, 10 dkg kuhanega masla; nekoliko marmelade, maščoba za pečenje, sladkor za potresanje.

Iz moke, vzhajane kvasa, mlačnega mleka, soli, jajc, seskljane limonine lupinice, v mleku raztopljenega sladkorja in masla naredimo kvašeno testo. Dobro ga stepemo in pustimo, da vzhaja. Vzhajane razvaljamo za dober cm na debelo in zrežemo z obodcem za krofe. Na vsak drugi izrezek denemo v sredo malo marmelade in ga pokrijemo s praznim izrezkom. Robove obeh izrezkov dobro stisnemo in še enkrat obrežemo z obodcem, da dobimo krof z lepim, gladkim robom. Krofe zložimo na pomokan prt in pokrijemo.

Ko krofi vzhajajo, razbelimo maščobo; zelo primerno je v ta namen olje, ki vsebuje malo vode in zato lepše cvre. Toploto poskusimo najprej samó z enim kromom. Če lepo počasi rumeni, je mast pravilno ugreta. Ako pa pade krof na dno in ne plava na vrhu, je znak, da je krof premalo vzhajan. Preveč vzhajan pa pleše in se prekopicava po olju in zato tudi nima zaželenega belega obročka, ki je veselje vsake dobre kuharice.

Cvremo počasi, da se testo prepeče skozi in skozi. Po eni strani ocvrt krof previdno obrnemo in ocvremo še po drugi strani.

najrajši v prostorih, kjer so tla iz same zemlje. Izkopljemo plitvo luknjo, na katero damo nekoliko slame ali slabega sena. Ni umestno uporabljati za gnezdo košar ali zabojev, napolnjenih s slamo, ker se v njih jajca med valenjem preveč izsušijo in se zato piščanci ne izležejo.

Ko se piščanci izvalé, poskrbimo, da se lahko gibljejo. Ako nam je dana možnost, da se piščanci lahko pasejo, je prve dni krma lahko pičla; drugače pa jim moramo nuditi zadostno hrano. Pičo moramo postaviti v prostor, ki je zavarovan pred ostalo perutnino in seveda tudi pred kokljjo. Za to nam dobro služi koritce, katerega zgornji del je zamrežen z letvicami tako, da samo piščanci lahko pridejo do krme.

Zdravi piščanci so vedno veseli in živahni. Če opazimo katerega, ki žalostno sameva v kotu, ga takoj zakoljimo.

Med naraščanjem je navadno dobra polovica petelinčkov. Ker pa ne smemo za plemo uporabljati domačih petelinčkov, so nam vsi odveč. Moramo jih torej vnovčiti za meso, najbolje, ko so še mladi. Po dopolnjenem četrtem tednu že lahko razlikujemo petelinčke in jih damo v posebne kletke, v katerih jih 2 ali 3 tedne zelo dobro krmimo, nakar jih prodamo.

Po šestih tednih spet pregledamo piščance, odstranimo morebitne preostale petelinčke ter vse jarčice, ki so slabše razvite ali kažejo pasemske napake.

Končno odbiro jarčic opravimo proti jeseni, najkasneje konec oktobra. Takrat odstranimo vse, kar ni prvorazredno za plemo.

Pri nas imamo polno ugodnih pogojev za kokošerejo. Naj se je pa loti le tisti, ki ima veselje za to in jo bo tudi pametno in smotrno gojil.

ti pa so ga koroški kmetje pričeli praktično šele po prvi svetovni vojni. Do prve svetovne vojne so uporabljali tudi samo kose za žetje pšenice. Po letu 1918 pa je prišel v uporabo stroj za žetje, ki so ga vlekli konji. Zavoljo pomanjkanja delovnih sil se je razvoj v tehniki hitro širil in kombajn je prevzel vlogo pri žetvi in mlačvi. Sedaj imajo koroški kmetijski obrati skupno okoli 25.000 elektromotorjev, nad 4000 traktorjev, 150 kombajnov, 1500 molznih strojev, 1600 hladilnih omar in nad 6000 pralnih strojev.

Dandanašnje moderno kmetijstvo zahteva mnogostransko znanje, ki ga je spričo hitrega napredka na domači kmetiji le težko pridobiti. Ta pogled v preteklost nam kaže, kako važno je, da imajo kmečki otroci najboljšo kmetijsko strokovno izobrazbo. Ta je največja dota ali dediščina, ki jo morejo starši dati svojim otrokom. Le najbolj izučeni kmetje bodo namreč zmogli reševati probleme na vasi in ustvarjati višjo življenjsko raven ter zagotavljati v stiski prehrano vsemu prebivalstvu.

Iz maščobe pobiramo krofe z luknjičavo lopatico, da se maščoba čimbolj odcedi. Še vroče potresemo s sladkorjem.

Krofe denemo v maščobo vedno tako, da je vzhajana stran najprej v maščobi. Medtem ko se cvre spodnja stran, zgornja, manj vzhajana, še nekoliko naraste.

Maščob za cvrenje med seboj ne mešamo, ker se mešana maščoba rada zelo peni.

Svetujemo in pomagamo

Steklenice, v katerih hranimo sadne sokove, naj v shrambi ležijo, da se zamaški ne razsuše in ne postanejo luknjičavi ter propustnejši za škodljive klice.

Steklenice, zaprte z gumijastimi kapicami, pa hranimo stoječe.

Vedra za odpadke lažje čistimo, če jim obložimo dno in spodnji del stene z več plastmi časopisnega papirja. Uporabnejše so večje pole. Ko odpadke izpraznimo, zavrzemo tudi papir. Pozimi ga lahko kar pokurimo.

Kadar mešamo moko s tekočino (z vodo ali mlekom), se rade naredé grudice. To preprečimo, če še suhi moki primešamo nekaj zrn soli. Prav tako lepše umešamo kakao, če mu dodamo sladkor.

Obletnica Marijnih prikazovanj
v Lurdu

(Nadaljevanje s 3. strani)

par kapljic mleka ali juhe in še to ob velikih težavah. Žil Lakasajn je oslabil, da je bil kakor senca in je bil brez rešitve zapisan smrti od gladi.

Mati ga spravi v morsko kopel. Mogoče mu bo morska voda pomagala. Pa mu tudi ni pomagala. Na obrežju, kamor so ga vsak dan nosili, sam ni več mogel hoditi, najde Žil orumenel ostanek časopisa. S slabotnimi rokami seže po njem in bere poročilo o ozdravljenju mlade Marije Moró. Ostanek časopisa spravi deček v žep, ne upa pa si svoje želje, da bi ga tudi spravili v Lurd, glasno povedati. Poznal je očeto misljenje in se je bal, da se mu bo oče posmehoval.

Šele mnogo dni pozneje, ko so kandidata smrti, za katerega ni bilo nobenega upanja več, prepeljali zopet nazaj v Bordó, je v pretiranih besedah pripovedoval svoji mami o Lurdu in o ozdravljenju Marije Moró. Mati takoj pritrdi dečkovi želji in prosi in roti moža, da bi se še takoj isti dan podali v Lurd. Mož je brez ugovora k temu pripravljen, kajti spričo smrti se je sesedla njegova nevera.

Nemudoma so se podali na pot v Lurd. V Lurdu je nesel oče na lastnih rokah onemoglega sina k votlini. Če so čudeži sploh možni, si je mislil oče Lakasajn, potem naj se zdaj zgodi čudež. Zato je vzel s seboj škatlo mehkih piškotov. Dečku dajo kozarec lurske vode. Z neskončno težavo ji je deček požirek za požirkom popil. Zdaj mu da oče piškot in veli: »Tako, zdaj pa jej!« In deček je jedel. Odgrizne, žveči in pogoltno brez težave kakor vsak drug normalen zdrav človek.

Oče Lakasajn se obrne poč, opoteka se, bije se z roko na prsi in govori: »Žil je... Žil je...« Ljudi pred votlino polijejo solze. Žil pa je dalje lahko jedel piškot za piškotom. Bil je ozdravljen. Čudežno ozdravljen. Lurška Gospa ga je ozdravila, neizogibni smrti zapisanega. —

Werfel-ovo knjigo je vredno brati.

Po Försterju:

Gluhi — čeprav slišijo...

Ste morda že bili kdaj v gluhonemnici? Kako neki je pri srcu tem ljudem? Vse, kar je lepega in pristrčnega, kar človek lahko pove drugim — in sliši od njih — vsega tega zanje ni. Samo po mučnih ovinkih se sporazumevajo z bližnjim — kakor da so jetniki, ki iz celic dajejo znamenja.

V vsakdanjem življenju srečamo vseporno ljudi, ki še malo niso gluhi in ne mutasti, pa vendar žive zgolj bedno življenje gluhonemnih, ker se nikoli niso naučili rabiti svojih ušes in svojih ust. Vedno imajo toliko opraviti s samim seboj, da skratka slišijo le, če je kaj zanje; kadar se pa tiče drugih, pa kratko malo oglušé. Če jim kdo kakor rog zatrobi na uho, kaj bi rad, pač slišijo; če jih pa kdo prosi tiho in sramežljivo, jim še mar ni. Uho jim ne poroča ničesar iz notranjosti bližnjega, nič ne razmišlja, kako mu je pri srcu; so kakor brezsrčni gluhi.

Ste morda že slišali o Indijancih, ki so si tako izurili sluh, da na veliko daljavo zaznajo konjski peket, če k tlom pritisnejo uho in da človekov prihod zaslutijo že po šelestenju listja, ko se belokožcu še sanja ne? Tudi nam bi pogosto bilo potreba takšne umetnosti. Mislim namreč, da bi si tako priostriili duh in ga oplemenitili, da bi lahko sklepali že iz poudarka besed ali iz potez njegovega obraza, kako je pri srcu našega bližnjega. Tega se lahko navadiš prav tako dobro, kakor se je Indijanec navadil svoje umetnosti.

Le opazujte prav natanko, kako naredi kdo, če mu poveste kaj neprijetnega. Če sramotite kakega tovariša v pričo drugih. »Požre«, bi se reklo v takih primerih. Iz njegovega glasu lahko kar hitro spoznamo, da ga je zabolelo in kako mu je neznansko mučno, če imamo dobro razvit sluh. Gluhec pa tega niti ne opazi in mu zadrege bližnjega še malo ni mar.

Ob takih prilikah dostikrat zgubiš svoje najboljše prijatelje, če si bil do njih gluhi, ko je njih srce klicalo po razumevanju. Pa tudi nova, nerazdružna prijateljstva so se sklenila, zato ker je tiha bolečina nepričakovano našla rahločutno in razumevaljoče srce.

Ne pozabite nikdar, da z oslovskimi ušesi nikdar ne moremo biti zares izobraženi in plemeniti ljudi; ušesa nam niso zrasla, da nam drže klobuk, ampak, da nam pravi čas povedo, kje je treba ljubezni, kje moramo reči dobro besedo, kje pristrčno stisniti roko, koga naj prosimo odpuščanja in kje se naj brž umaknemo, da morda nismo v nadlego.

*Za mladino in prosveto**Delo mi je v čast*

Živimo v stoletju dela. Človek je prišel do spoznanja, da je delo eden najvažnejših virov blagostanja. Vsak napredek v življenju naroda in posameznega človeka zavisi od njegove pridnosti in usposobljenosti pri delu. Naj so zakladi naravnega bogastva dežele še tako veliki, brez podjetnosti in vestnosti delovnega ljudstva bodo ti zakladi ostali zakopani.

Že dolgo niso več tisti časi, ko je bilo delo nekaj sramotnega. Saj kdor bi bil takega mišljenja, bi mu lahko rekli, da je nevreden član človeške družbe.

Vse gospodarstvo starega veka je slonelo na delu sužnjev. Tako pogansko mišljenje je tudi pozneje večkrat zastripilo družbo bogatih. »Kdor ne dela, naj tudi ne je«, je poudarjal sv. Pavel. Pogani so tako učili in vsako telesno delo nalagali brezpravnim sužnjem. Zato je pa zapisano: »Kako težko bodo tisti, ki imajo bogastvo, prišli v božje kraljestvo! Laže je namreč velblodu iti skozi šivankino uho kakor bogatini priti v božje kraljestvo.« (Lk 18, 24)

Kršćanstvo pomenja pravi preobrat, pravo revolucijo v tem pogledu. To, kar je bilo doslej neskladno in nezdružljivo s človeškim dostojanstvom, naj naenkrat postane najčastnejša odlika človeka? Delo naj postane človekova dolžnost in pravica in glasno področje njegovega udejstvovanja?

Saj je od začetka bilo prav tako. »Rastita... in podvrzita si vso zemljo«, je zapi-

sano na prvi strani Razodetja. Od vsega stvarstva je samo človek prejel zmožnosti, da si more podvreči naravna bogastva v svojo blaginjo.

Volja božja je torej, da naj človek dela. Še več: z delom je Bog hotel človeka celo odlikovati, ker ga je tako poklical za svojega sodelavca. Kar je namreč On ustvaril, naj človek predela in izpopolni za svojo uporabo. Ali ni to za človeka največja odlika?

Pa je prišlo dopolnjenje časov in z njim odrešenje trpečim in brezpravnim. »Vzglede sem vam dal«, ko se je Jezus učlovečil v revni delavski družini in tudi sam postal delavec. Ne smemo pozabiti, da se je rodil reven, med ljudmi, ki so si z delom služili svoj kruh, kakor si ga je služil tudi sam. Ali je delo moglo biti deležno višje časti?

Te njegove roke, ki so pozneje blagoslavljal preprosto ljudstvo, ki so ozdravljale gobave, vračale vid slepim, obujale mrtve, bile prebodene z žebli, — te roke so bile znojne od dela, so bile žuljave od dela. S temi rokami je držal delovno orodje; bile so roke rokodelca.

Ko bom gledal svoje roke, umazane in žuljave od dela, se bom spomnil rok Jezusovih in bom skušal doumeti vrednost in čast dela. Ročno delo, sveta in častna stvar, je bilo nekoč delež božjemu Sinu in je danes moj delež.

Kaj je nikotin?

Ko je Kristof Kolumb prinesel sporočilo o »zeleni travici«, katero je našel v novem svetu, se je raba tobaka tudi v starem svetu Evrope silno hitro razširila. Bilo je to po letu 1511; takrat so začeli na veliko gojiti tobačno rastlino. Nobena druga vrsta zgolj družabno užitekarske produkcije ni tako naglo prodrla v najširše plasti prebivalstva kot tobačna produkcija. Saj je v najkrajšem času postala prava strast vseh slojev od pariške visoke družbe do zadnjega pastirja v albanskih gorah.

In vendar moramo vedeti, da je nikotin posebno mlademu organizmu nadvse škodljiv. Samo ena kapljica tega strupa,

če ga ptica samo poduha, jo na mestu umori. Celo konja bi umorila množina nikotina osmih kapljic; dočim je za človeka življenjsko nevarna količina 0,05 gr čistega nikotina. Navadna cigareta vsebuje 1–2 odst., cigara pa do 7 odst. nikotina. V telesnem organizmu so zlasti ledvice ti isti organ, ki v največji meri izločajo strupe nikotinove snovi in tako omilijo kvarni vpliv tobaka na telo. Pa tudi psihične okvare so čisto velike. Če kdo dalj časa ne more zdržati brez kajenja, ne da bi postal nervozen, je to očitna posledica nikotinske zastripitve.

Pri kajenju vsrkavamo sledeče strupe:

mizi domači gospod zdravnik. Prestrašila sem se in naglo pomislila:

»Ne, tega pa ne —! Ravno ta gospod me ne sme videti tako, čeprav se pravzaprav počutim kar dobro. Torej hitro na prosto in potem naravnost domov.« Zapustila sem gostilno, ne meneč se za klice, ki so mi sledili.

Ko sem se znašla na cesti, je na nebu sijala luna in pod nogami škripal sneg. Jaz pa nisem več čutila mraza. Gorko in prijetno mi je bilo. V nenavadno olajšanem duševnem razpoloženju so mi misli švigale po glavi kakor strele. Spomnila sem se zopet igre in njenega zabavnega speva v vlogi krojaškega pomočnika. In rahlo, prejkone tudi malo napačno, sem začela prepevati:

Agata — ta pa ta — mojstra Cvirna le lasa —

Mojster Cvirn pa je miren — kakor zajček vam je plah.

Mojster skače, mojster plače — ker mu ona nosi hlače!

Hkrati pa mi je zmanjkalo sape. Utihihnila sem ter obstala na sredi samotne ceste. Od nasprotne strani se mi je namreč približevala moška postava in kar cela cesta je bila njena. Nosilo jo je od ene strani na drugo in komaj se je vzdržala na nogah. Predse je momljala nerazumljive besede in si venomer poravnava klobuk na glavi. Cela postava je zgledala kakor živi sneženi mož, povaljana v snegu od nog do glave.

»Poglej, poglej — tega ima pa še malo bolj kot mene! Koliko časa ruma s čajem je pač moral izprazniti, da ga je alkohol tako obvladal?« Ali se mi bo posrečilo priti mimo njega, ne da bi trčila skupaj?

Pyridin, ki kvarno vpliva na živčni sistem in utruja mišičevje. Poleg tega se v nikotinu nahajajo še amoniak, ogljikov oksid in številne druge snovi, kot arzen in podobne kisline. Tudi zatrevanja zdravnikov, da je nikotin pogosto vzrok neozdravljivega raka, zlasti na jeziku, požiralniku in pljučih, ni neosnovano.

Iz povedanega torej sledi, da je kajenje v vsakem slučaju škodljivo in prav tako tudi kajenje v zmerni meri. Če ima kajenje tolikšne zle posledice pri vsakem kadilcu, koliko pogubnejše je kajenje šele za mladega, doraščajočega fant!

Ni osamljen slučaj, da se na poti domov pogovarjajo na vlaku mladi fantje: »Meni kajenje ne stori več hudo, tako sem se privadil. Do 15 cigaret dnevno mi ni nič; ob nedeljah, pa celo več...« Kar tekmujejo med seboj, kdo je močnejši.

In kaj je vzrok, da je za mladega človeka cigareta tako privlačna? Saj so le redki, ki ne podležejo tej skušnjavi, navadi, strasti. Pa naj je to med vajenci, dijaki ali fanti na vasi. Verjetno ima prav oni, ki je dejal da je ugotovil, ko je opazoval fante samozavestno modrovati in cigarete kaditi, kako so se možko postavljali, češ, »saj nismo več otroci...«

Šport ni vedno zdrav

Pravijo, da je šport zdrav. Vselej pa to ne velja. Na primer: hokej na ledu je zanimiv, zdi se pa, da je bolj zdrav za gledalce kakor za igralce. Tako morajo vsaj sklepati po zgodbi kanadskega igralca, Jacquesa Plantéja, ki igra za slavni hokejski klub »Montreal Canadiens«.

Na zadnji tekmi se je Planté, ki igra vratarja, pokazal s takšno krinko na obrazu, da je bilo vseh gledalcev groza, saj je iz plastične snovi gledalo samo dvojne črne lukenj za oči in luknja za usta, ki je bila od daleč videti kakor curek krvi.

Maska je novost, ki doslej za hokejske igralce ni bila dovoljena, čeprav imajo noge in telo zavarovane s pravcatimi oklepi. Planté se je tega naveličal, saj je že plačal dovolj veliko ceno. Ima namreč zlomljen nos, počeno lobanjo, razbite ličnice in kakih 150 šivov za vse mogoče vreze od drsalk, palic in gumijaste plošče.

Samo na zadnji tekmi so morali igro ustaviti za 25 minut, da je zdravnik napravil Plantéju sedem šivov na levi strani nosa, ko mu je priletela plošča naravnost v obraz.

Zdaj si je nataknil krinko in je rekel: »Fantje pravijo, da bom s svojo masko prestrašil ženske, da ne bodo več prihajale na tekme. Jaz pa pravim takole: če bi šlo tako naprej kot doslej, bo moj obraz kmalu na pogled strašnejši kakor moja krinka!«

P O I G R I

(Resnična zgodba)

Tudi tisto zimo — sicer je že dolgo od tega — je ravno pred pustom nametalo precej snega. Da preorjejo občinsko cesto, so bili šentjakobčani primorani vpreči pred plug kar tri pare krepkih konj. Visoko se je kopicil za njimi sneg na obeh straneh ozke ceste. Veselo cingljanje zvončkov na komatih je spremljalo vprego, toda oranje ceste je zaradi teže snega napredovalo le počasi. Pri vsaki občestni gostilni so možaki obstali, odeli kadeče se konje in si privoščili zasluženi požirek žganja ali pa vročega čaja.

Ponoči pred pustno nedeljo se je zopet zvedrilo in zjutraj je vnovič pritisnil mrz. Tesneje so se zavijali ljudje v svoja ogrinjala in vtikali premle roke v žepe, ko so gazili v cerkev. Na oknih pa so se pojavile ledene rože, nežne in lepe, kakor da jih je na šipe slikala umetniška roka. Ta umetnica pa je bila narava sama.

Za tisti pust je igralska skupina izobraževalnega društva v šentjakobu pripravila svojemu zvestemu občinstvu veseloigro »Moč uniforme«. Kljub snegu in mrazu je bila dvorana napolnjena do zadnjega kotička. Igralce na odru, oblečene večidel v lahka oblačila, je zeblo, vendar so se po svojih močeh potrudili za dober uspeh igre. Pod potrpežljivo režijo Mežnarjevega Hanzija, ki ga danes ni več med nami, so se takrat posebno odlikovali Jozef Miklavčič, Hanzej Čuden, Francka Pinter in domačinom kot »Serajnica« pri igri »Miklova Zala« dobro znana Urša Simončič iz Tešnje. Njihova požrtvovalnost pri sodelovanju in vztrajanju zasluži posebno prizna-

nje! Ne smem pa pozabiti Miheja Ambruša, ki je na svoj duhovito-humoristični način mnogo doprinesel k uspehu tedanjih prireditev.

Dogovorili smo se, da se po igri sestanemo pri plesni zabavi pri Cvitarju, kajti nujno potrebni smo bili gorkega okreplila. Že zategadelj smo se veselili na podaljšani pustni večer. Ko smo se naposled pomčali med goste, je bilo tam zbranih že mnogo ljudi. S prvega nadstropja so se oglašali zvoki hrupne koračnice in pri neki mizi so prepevali fantje domače pesmi. Povsod je že vladalo dobro razpoloženje.

Jaz sem obstala pri vratih ter radovedno motrila navzgor. Tedaj mi je soigralec položil roko na ramo in rekel: »Najprej si privoščiš skodelico čaja, da se nekoliko ogreješ — potem pa pojdeva plesat. Oskrbel ti bom čaj, toda z mesta se ne smeš ganiti, ker te bom moral sicer iskati in medtem se čaj lahko shladi.« Ubogala sem in ostala na mestu, dokler ni prišel s čajem. Iz srca sem mu bila hvaležna za to postrežbo. Čaj je bil vroč in sladak ter obetal naglo pomoč proti mrazu. Hlastno sem se ga napila in dišal mi je, kakor da svet ne more nuditi boljše pijače. Skoraj prepozno sem ugotovila, da pijem rum s čajem in ne čaj z rumom. Posledica tudi ni izostala. Ker je bil želodec prazen, mi je kri hitro zaplala po žilah in udarila v glavo, da se mi je začelo vrteti.

Tedaj pa me je nekdo iz množice poklical po imenu. Ozrla sem se v dotično stran in mahoma spoznala, da me vabi k

Kmalu nato sva si stala nasproti. Gugal se je sem ter tja in mi nudi roko v pozdrav, ki pa moje ni dosegla, ker je merila vedno zraven.

»Kdo pa si, ki si se pojavila kar naenkrat zraven mene, ne da bi te videl prihajati? Poznati bi te pravzaprav moral — pa le ne vem, kam bi te dejal! Povej mi no — kdo si — da mi ne bo treba dolgo premišljevat! Mudi se mi namreč v šentjakob — kjer je danes pustni ples. Več, kaj — za suči se in pojdi z menoj! Pri luči te bom gotovo spoznal.«

Zasmejala sem se mu v obraz, ker po glasu sem dobro znanega možakarja takoj spoznala.

»Od tam ravno prihajam« — sem se mu odzvala in naglo smuknila mimo njega. »Kar sam nadaljuj svojo pot! Tam te že nestrpno pričakujejo, ker ravno tebe je še manjkalo. Sicer pa je danes pust in marsikaj dovoljeno.«

Zasukal se je in gledal za menoj. Ko sem bila že nekaj korakov oddaljena, je še enkrat zaklical za menoj:

»Kdo pa je sedaj ta — ki hodi poleg tebe? Čudno, da ga prej nisem opazil!«

»Sicer vidim danes tudi jaz nekoliko megleno, toda to skrivnost ti lahko razodenem« — sem zavpila nazaj.

»Pijanost je — ki naju spremlja! Sedaj pa le glej, da se je kmalu iznebiš — sicer druga pri tebi ne bo več imela prostora! V šentjakobu imajo namreč še dosti ruma s čajem na zalogi!«

Ko sem bila zopet doma, so se domači samo čudili moji nevsakdanji zgovornosti in posebni živahnosti. Jaz pa sem se od tistega pusta varovala čaja z rumom kakor žgočih kopriv.

N. K.

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

VALENTIN POLANSEK:

USODNE KOLINE

Pri sosedu so klali. Boštjanova mati je tam pomagala. Popoldne pa je prišel tja še Boštjan z domačimi otroki iz šole. Koliko zanimivega je za otročad, kadar so koline pri hiši! Cela gorica, od svinjaka do hišnega praga, izba, kuhinja, kleti in kašte tedaj tako obetajoče diše po česnu, meti in popru. Pri sosedu pa je bil ta vonj še pomešan z duhom domačega žganja. Celotno ta ni imel za mlade nosove nič odbijajočega.

Boštjan se je z Becijem držal v bližini mesarja Franca. Sline so jima tekale. Misli sta na večer... ko bodo klobase delali! Boštjan pa se je pridružil naslednji materi, ki je v izbi obirala zabelo z črev. Nato je moral z njo tisto smrdljivo prati! — Ko sta končala, se je izvil materi. Raje se je potikal z Becijem po vseh kotih hiše.

V kuhinji je ležalo na velikem lesenem krožniku kuhano drobovje. Otroka sta se spogledala, se obliznila — in Beci je šavnil enkrat, pa še enkrat, in z dvema ledvicama sta jo popihala tja proti vovjeku.

»Zleti po malo soli in popra, saj veš kje je! — Pa pazi, da te ne bo kdo videl!« je poslal Beci Boštjana nazaj v hišo.

Fant je tako storil in se kmalu vrnil.

V toplem hlevu sta sedela na pregraji med ovčjim in svinjskim kočem in z veliko slastjo jedla.

»Koliko svinj pa ste klali?« je baral Boštjan.

»Tri!«

»Ko bi imela vsaka namesto tistih zoprnih črev same ledvice!«

»Kakih pet ali kar deset!«

»Huhu, tedaj bi lahko jedla, da bi imela dosti!«

Zamislila sta se tako globoko v svoj pomene, da sta že skoro vsak svojo kuhano ledvico pozabila. Na sol in poper sta pa pozabila. V levici je držal Beci sol, nedotaknjeno, v desnici pa Boštjan poper. Ko sta se spet prikazala, je poklicala mati Boštjana k sebi. Pri pranju črev naj bi ji zopet pomagal. Ubogal je. V fantovem trebuhu pa je nevarno zavilo. Z veliko težavo je vztrajal do konca. Komaj pa je bilo to opravilo končano, je bil z mamo klican k malici nad ocvirke.

Le malo je opravil pri jedi. — To je zavijalo v njem! Le s težavo se je premagoval. Zaihtel bi, pa se ni upal. Spomnil se je kuhane ledvice — in pa dejstva, da jo je z Becijem pojedel skrivoma, bila je pač ukradena. Začelo se je pripravljati za klobase. Mesar Franc je prebiral kose mesa, gospodar je mečkal v možnarju česen, gospodinja pa je prebiral drobna čreva.

Jož, to je bil uvod v tiste pomembne

dogodke, katerih se je že teden dni veselil, na katere je danes cel dan nestrpno mislil, ko je ves raztresen čepel v šolski klopi. In zdaj...? Zdaj ga pa trebih vedno huje boli. Vse samozatajevanje ne pomaga več. Ko se je pomikal k peči, je v hlačkah samovoljno zavrelo... in zgodilo se je...

Edina sreča je bila, da tega nihče ni opazil, ne slišal... in ne takoj obohal.

Pa ga že spet zakliče mati zunaj na gorici. Hoče ga spet pri pranju tistih črev. No z bolj širokimi koraki se je odpravil. Mati pa je prala in prala čreva, čudno pa se ji je zdelo, da smrad kar nič ne pojenja. »Kaj pa je, da ni moč tega duha spraviti?«

Boštjana je zalila rdečica do ušes. Vlil je vodo postrani namesto v črevo.

Mati je prodorno pogledala sina. Bošt-

jan je povsili oči in nehoti je šla njegova desnica tja...

Tam v veži je tisti hip zmerjala gospodinja mačka, češ dve ledvici je ta zlo-mek ukradel iz kuhinje.

Beci pa se je potuhnjeno stiskal okrog durnika. Mati se je okrenila, nato pa takoj spet uprla oči v Boštjana.

»Menda se ti je nekaj zgodilo?« Zateglo je to izgovorila. Zavila je nos, naredila čudno strog obraz, nato pa bušnila v smeh. A brž se ji je sin zasmilil. Ne da bi kdo opazil, ga je spravila domov. Tiho ji je povedal vse o ukradenih ledvicah in o...

V veliki zadregi je poiskal doma kraj, da se je spravil v red in preoblekel.

Ko pa je kmalu nato šel spat, se mu je zdelo, da visi tik nad njim debela svinja, ki je iz samih ledvic, velikih, toplih in nesanih.

Odsihmal ne more Boštjan več ledvic jesti, celo v dobri začinjeni praži ne.

Njen prvi ples

Že več tednov pred pustom se je mlada Majda veselila na svoj prvi ples.

Ko je pred Božičem dopolnila svoje sedemnajsto leto ter se razvila v zdravo in zalo mladenko, ji je nekoč dejala mati:

»Hčerka — sedaj te pa že lahko prištevamo k odraslim in letošnji pust bi se pravzaprav že smela udeležiti kakšne pustne prireditve.«

Te materine besede so zbudile v dekletu nebroj prijetnih misli in skrivnih želja. Skoraj ni minulo dneva, da bi se ne bavila z obetajočim se ji doživetjem. Obdarjena z živahno domišljijo si je predstavljala svoj prvi ples v najlepših slikah.

Ker pa plesa doslej še ni bila vajena, je prosila nekaj let starejšega brata, da bi jo čimprej seznanil s to umetnostjo. Ta se je nekoliko obotavljal, toda slednjič je le ugodil sestrini prošnji. Pri glasbi družinskega radia in pod spretnim vodstvom plesa vajenega brata se je Majda kmalu sprijaznila z valčki, polkami, pa tudi z različnimi modernimi plesi. Uporabila je, vsako priliko ter se z njim zavrtela po uglajenih tleh družinske sobe in če brata slučajno ni bilo doma, ji je zadostovala tudi metla.

Končno so minili dnevi nestrpnega pričakovanja in napočil je zaželeni večer. Čez dan je nekoliko snežilo in belak kakor novi sneg je bila tudi Majdina obleka, ki jo je mati pripravila ljubljene hčerki za ta dan. Okoli pasu gosto nabrana ter okrašena s finimi čipkami se je vitkemu dekletu kar dobro podala. Zlata verižica ji je krasila vrat in na prsi ji je mati pripela dehteč nagelček rdeče barve. Majdin sveži obraz pa so v mehkih valovih obdajali svetlo-rjavi kodri in modre oči so žarele v mla-

dostnem ognju. Ko se je pred odhodom še enkrat ozrla v ogledalo, je zadovoljno pokimala svoji podobi in vsa je rahlo vzdrhtela v vznemirjajočem pričakovanju.

Kmalu nato je v spremstvu staršev stopila v pravilčno okrašeno ter blesteče razsvetljeno dvorano. S široko odprtimi očmi je sesala vase ves ta novi, omamljajoči kras. Tudi na njeni ljubki postavi je obviselo marsikatero oko. S ponosom se je začela zavedati, da je lepa.

Dobrodošlico jim je najprej izrekel gospod v fraku in belih rokavicah ter jih spremil k zanje nakazani mizi. Posedli so in oče je naročil steklenico pristnega vina. V nekem skritem kotu obširne dvorane se je oglasila godba in prvi pari so se zavrteli po gladkem parketu. Obrazi so jim bili nasmejani in Majdi se je zdelo, da se plesoči pari komaj dotikajo tal. Skoraj neslišno so se vrteli in rahlo drsanje se je harmonično pridruževalo godbi. Če pa se je vmes tu in tam oglasil kak smeh, se je tudi to godilo tako zadržano, kakor da ne upa prav na dan.

»To je seveda samo sedaj v začetku,« je Majdi pojasnila mati. »Pozneje, ko bodo udeleženci enkrat razgreti od plesa in pijače, postane vse drugače. Govora, smeha in hrupa bo potem več kot zadosti.«

Majda se je začela ozirati po zbranem okolišju ter iskati znane obraze. Toda našla jih je le malo. Celotno brata ni mogla zaslediti nikjer, čeprav ji je pred odhodom svečano obljubil, da pride s prijatelji čisto gotovo.

Hkrati ji je šinila v glavo neprijetna misel in neka trpka slutnja se je hotela vzgnezdi v njeno srce.

»Kaj neki — če jih sploh ne bo? Morda

me nameravajo pustiti na cedilu. Kdo bo potem plesal z menoj? Mar oče, ki plesa nikdar ni posebno cenil in je prišel sem samo meni na ljubo?«

Povesila je lepe oči in doslej še neznana bol jo je prevzela, kakor da hoče uničiti vse njene nade, ki jih je skrito gojila v mladem srcu.

Starši tega niti opazili niso. Pač pa je moral opaziti spremembo na Majdinem obličju in jo tudi pravilno tolmačiti neki starejši gospod, ki je sedel brez družbe pri sosednji mizi ter že delj časa gledal na Majdo. Kakor da sluti njene misli, se je dvignil kvišku, si poravnal kravato in očala ter se poklonil pred Majdo. Majdi je šinila rdečica v lica, ko je opazila že nekoliko plešasto glavo, toda radovoljno mu je sledila na plesišče.

Imela je smolo. Že pri prvih korakih je opazila, da tuji gospod ni plesalec. Nekam okorno in skoraj brez takta jo je sukal v krogu, da se ji je začelo vrteti v glavi. Medtem pa ji je večkrat stopil na noge in če bi se upala, bi najraje glasno zastokala od bolečine. Ko se mu je očitajoče ozrla v obraz, mu je bilo čelo potno od samega napa in tudi roka, s katero jo je krčevito stiskal k sebi, je postajala vedno bolj vlažna. Naposled sta celo obtičala in drugi plesalci so ju začeli brezobzirno porivati sem ter tja, dokler se jim nista prostovoljno umaknila v kot. Ko je godba utihnila se je izvil iz Majdinih prsi sproščeni vzdihljaj in nemudoma se je vrnila nazaj k mizi. Gospod, ki ji je sledil, se je še drznil vprašati, če ji je ples ugajal. Po strani ga je pogledala in že nameravala zamikati, ko je na njegovem potnem obrazu opazila neko očetovsko zaskrbljenost. Zategadelj pa je samo pokimala in kratko odgovorila — da ji je —. V resnici pa so bili njeni občutki povsem drugačni.

»Takšen je bil torej moj prvi ples! O, kakšno razočaranje! In na tega sem se veselila že tako dolgo poprej! Mar bi bila ostala raje doma!« Premagati se je morala, da ji niso pritekale solze. Da bi pa tega poraza vsaj nihče ne opazil, se je začela zanimati za svoje čevljičke, ki so bili sedaj polni grdih madežev. Na skrivaj pa se je kljub vsemu ozrla po svojem plesalcu, ki je ravnokar izpraznil kozarec vina do dna. Z belim robcem si je brisal potno čelo ter si zopet nataknil očala, ki so mu pri tem oprasku zdrsnila navzdol.

»Gotovo je tudi njemu nerodno, da se je najin ples tako zelo ponesrečil. In če bi vedel, da je bil moj prvi, bi ga bilo morda celo sram.« Pri takem premišljevanju se je Majda zopet potolažila in majhen smehlaj je oživel na njenih polnih ustnicah.

Tedaj se je pri njih pojavil brat in z njim njegovi prijatelji. Hrupno so pozdravili. (Dalje na 8. strani).

JULES VERNE:

115

Potovanje na Luna*)

Medtem je dan minil brez posebnih dogodkov. Nastopila je zemeljska polnoč. Začenjal se je 8. december. Že v eni uri bodo prišli v točko ravnotežja privlačnih sil. Kako hitro je tedaj letel izstrelek? Tega niso mogli presoditi. Toda Barbicane se v svojih računih ni mogel zmotiti. Ob 1 po polnoči bi ta hitrost morala biti in tudi bo enaka ničli.

Sicer pa bi moral še neki pojav naznati, da je izstrelek dosegel nevtralno črto. Na tem kraju se privlačni sili zemlje in lune uničujeta. Predmeti »niso več težki«. Čudni pojav, ki je tako močno iznenadil Barbicane in njegova sopotnika, ko so leteli proti luni, bi moral v istih okolištinah na povratku zopet nastopiti. Prav v tistem trenutku bi morali zažgati rakete.

Stožčasti vrh izstrelka se je bil že občutno nagnil proti lunini plošči. Izstrelek se je bližal položaju, v katerem bi se dala odbojna sila ob izstrelitvi rakete popolnoma izkoristiti. Vse je kazalo, da se bo potnikom poskus posrečil. Če bo hitrost izstrelka v tej mrtvi točki enaka ničli, bo zadoščal že prav majhen sunek v smeri proti luni in izstrelek bo padel.

— Čez pet minut bo ena, je rekel Nicholl.

— Vse je pripravljeno, je odgovoril Michel Ardan, ki je držal pripravljen stenj blizu plamena gorečega plina.

— Čakaj, je dejal Barbicane s kronometrom v roki.

V tem trenutku ni učinkovala nobena teža več. Potniki so čutili, da je teža iz njihovih teles popolnoma izginila. Bili so torej prav blizu nevtralne točke, če že niso bili v njej!...

— Ena! je zakričal Barbicane.

Michel Ardan je približal goreči stenj pripravi, s katero so bile povezane vse rakete: v izstrelku niso slišali nobenega poka, ker zunaj ni bilo zraka. Toda Barbicane je skozi okno zagledal podolgovato sled eksplozije, katere plamen je hitro ugasnil.

V izstrelku so natanko čutili potres, ki ga je povzročila eksplozija.

Trije prijatelji so gledali in napeto poslušali, črhnilo niso niti besede in dih jim je zastal v prsih. V tej popolni tišini bi lahko razločil utripe njih src.

— Ali padamo? je slednjič vprašal Michel Ardan.

— Ne, je odvrnil Nicholl, kajti dno izstrelka se ne obrača proti lunini plošči.

V tem trenutku je Barbicane stopil od okna in se obrnil k svojim prijateljem. Bil je strahovito blede, čelo se mu je nagnalo in stiskal je ustnice.

— Padamo, je rekel.

— Jej, je vzkliknil Michel, na luno?

— Na zemljo! je odgovoril Barbicane.

— Vragal je zakričal Michel Ardan, potem pa filozofsko dodal: No, ko smo lezli v to kroglo, smo dobro slutili, da bo težko priti iz nje.

In res se je začelo strašno padanje. Hitrost, ki jo je imel izstrelek, ga je potisnila preko mrtve točke. Eksplozija rakete ga ni mogla ustaviti. Hitrost, s katero je izstrelek prešel preko nevtralne točke, ko je letel proti luni, ga je tudi na povratku potisnila naprej. Fizikalni zakoni so zahtevali, da leti izstrelek na svoji eliptični poti zopet skozi vse točke, katere je bil že preletel.

Padec je bil strašen, saj je krogla padala z višine 312.000 kilometrov, ki ga nobena naprava z zavorami ne bi mogla ublažiti. Po balističnih zakonih bi moral izstrelek udariti na zemljo z enako hitrostjo, kot jo je imel, ko je zletel iz Columbiada, a ta hitrost je znašala 16.000 metrov v zadnji sekundi.

Zaradi primerjave naj povemo, da bi predmet vržen z zvonika notredamske cerkve, ki je visok samo 200 čevljev, padel na cesto s hitrostjo 480 kilometrov na uro. Izstrelek pa bi moral treščiti na zemljo s hitrostjo 230.400 kilometrov na uro.

Dvanajsto poglavje

Ladja Susquehanna sondira morje

— No, poročnik, in sondiranje?

— Mislim, gospod, da gre delo h kraju, je odgovoril poročnik Bronsfield; kdo bi si mislil, da bomo tako blizu kopnega, komaj 400 kilometrov od ameriške obale, naleteli na takšno globino.

— Da, Bronsfield, tu so se tla močno udrila, je rekel kapitan Blombery. Na tem kraju je Humboldtova struja izdolbla podmorsko dolino, ki se vzdolž ameriške obale razteza prav do Magellanske ožine.

— Te velike globine, je povzel poročnik, nikakor niso prikladne za polaganje brzojavnih kablov. Mnogo ugodnejša je ravna planota, na kakršno je med Valencijo in Novo Zemljo položen ameriški kabel.

— Prav pravite, Bronsfield. Toda dovolite, poročnik, kako stojimo sedaj?

— Gospod, je odvrnil Bronsfield, v tem trenutku imamo 21.500 čevljev, toda krogla, ki vleče sondo, še ni zadela ob tla, ker bi sonda sama splavala na vrh.

— Brocockov aparat je genialna iznajdba, je dejal kapitan Blombery. Z njim lahko meriš globine zelo natančno.

Zadela je ob dno! je v tem hipu zaklical podkrmar, ki je spredaj na ladji nadziralo delo pri sondiranju.

(Dalje prihodnjič)

Sportni kotiček:

Olimpijada v Squaw Valley 1960

Squaw Valley — »Dolina Indijanke« v žaru olimpijskega ognja

V četrtek, 12. 2. 1960 je ameriški državni podpredsednik Richard Nixon z besedami: »Otvorjam zimske olimpijske igre v Squaw Valley« začel novo epoko v zgodovini zimskih športov. Iz grl 2645 študentov je mogočno zazvenela olimpijska himna, zagrmelo so tri topovske salve in v zrak se je dvignilo dva tisoč golobov, pod čigar perutmi se je zatemnelo nebo. — Carol Heiss, svetovna prvakinja v umetnem drsanju, je nato v imenu vseh olimpijskih tekmovalcev izgovorila olimpijsko prisego. Tako so bile otvorene olimpijske igre in po zamisli Walta Disneya se je dvignilo v kristalno čisti zrak na tisoče balončkov v blesteči razsvetljavi ognjemeta. Noč prej je zapadel svež, suh sneg.

Petek, 19. 2. 1960:

Prvi zmagovalci Šved Sixten Jernberg.

Pri teku na 30 km je sodelovalo 48 tekmovalcev iz 17 dežel. Tek je bil od štarta do cilja v znamenju dvoboja Švedov Jernberga in Rängarda, katerega je končno odločil v svojo korist rutirani Jernberg.

Sobota, 20. 2. 1960: Smuk žensk

Traudl Hecher na 3. mestu.

V smuku (Abfahrtslauf) smo v Avstriji stavili največje upe v zmago mlade Tirolke Traudl Hecher. Malo pred tekmo pa je imela smolo, ko je padla po stopnicah. Z debelo obvezo na gležnju in okrepljena z injekcijo pa je Traudl zopet presenetila vse smučarske strokovnjake in z velikimi bolečinami prevozila vso težko proggo. Uspeh ni izostal. Z malenkostnim zaostankom je osvojila tretje mesto in bronasto medaljo. Ostale avstrijske športnice so nas razočarale; Erika Neket je bila osma, Putzi Frandl in Herlinde Beutelhauser pa sta padli. Vse je presenetila Nemka Heidi Biebel, ki je zasedla 1. mesto.

Srebrna kolajna za Pepija Stieglerja.

V veleslalomu (Riesentorlauf) je zmagal Švicar Roger Staub. Uspehi Avstrijcev so vendarle še kar zadovoljivi, posebej pa velja omeniti 2. mesto Stieglerja iz Lienza, ki je z zaostankom štirih desetink sekunde osvojil srebrno medaljo in s tem potrdil svojo veliko mednarodno vrednost. Bronasto medaljo je z malenkostnim presledkom osvojil Ernst Hinterseer (A), Schranz je bil sedmi, Molterer pa dvanajsti.

Hokejski turnir

Kanada:Švedska 5:2 (2:1, 1:1, 2:0). Kanadčani so porazili velikega tekmeča, vendar so si Švedi osvojili vse simpatije gledalcev. Kanadčani so igrali silno grobo, polomili napadalca Björnu 4 rebra in poškodovali vratarja, katerega so morali odpeljati v bolnico. Po mnenju strokovnjakov Kanadčani s tako igro ne morejo osvojiti olimpijskega prvenstva. Naslednji rezultati: ZDA:ČSR 7:5, Rusija:Finska 8:4, Rusija:Nemčija 8:0. Tudi ta tekma se je

Njen prvi ples

(Nadaljevanje s 7. strani)

Ijali Majdo in odslej ji ni več manjkalo dobrih plesalcev. Eden za drugim so jo vabili na plesišče in ti plesi so ji ugajali. Sedaj se je Majda izvrstno zabavala in veselje se je povrnilo v njeno mlado srce.

Enkrat še — in sicer v pozni nočni uri — se ji je pridružil postarni gospod. V eni roki je držal kozarec šampanjca, v drugi pa žlahten, duhteč nageljček.

»Predno odhajam, ljuba gospodična, bi vsaj še rad trčil z vami na vaše zdravje ter vam podaril tale nagelj za spomin na najin skupni ples! Svojega ste namreč že zdavnaj izgubili.«

Majda se je ozrla ob sebi in šele sedaj zapazila, da cvetke nima več. Poteptana je dežala nekje na plesišču in tudi njena čedna obleka je bila videti precej pomečkana. Skrbno negovani kodrčki so ji razkuštrani viseli v čelo, najbolj prizadeti pa so se ji zdeli beli čevljički. Toda Majda se je smejala, ko je segal po podarjenem nagelju. Poduhala ga je in vnovič pripela na prsi. Prijazno je stisnila gospodu roko in skoraj slovesno spregovorila:

»Hvala vam gospod — pristrčna hvala —! Bodite prepričani, da tega najinega plesa jaz nikoli ne bom pozabila.« N. K.

končala z grobostmi s strani nemških igralcev, ki so bili v drsalnem in igralnem pogledu povsem nedorasli ruskemu moštvu. Tekma je bila podobna igri mačke z mišjo in je dosegla višek, ko je Nemec Egan z palico napadel ruskega napadalca Lakteva in ga težko poškodoval na čelu.

Nemci, ki so s simpatično Heidi Biebel dosegli prvo mesto v damskem smuku ter s skromno Helgo Haase iz vzhodnega Berlina prvo mesto v hitrostnem drsanju na 500 metrov, so zopet dokazali, da so kot posamezniki prijetni ljudje, čim pa jih je več skupaj, recimo v moštvu, pa postanejo brutalni in se seveda, neizogibno blamirajo.

Celovski hokej na ledu
Poraz proti Švedom

● IF Leksand:KAC 10:2 (4:1, 1:1, 5:0). Pred tekmo so Celovčani prejeli številna in bogata darila ter po gromovitem aplavzu takoj prodrli pred švedskega vratarja, ki je branil v mojstrskem slogu. Prvi napadi niso prinesli nobenih uspehov, potem pa so se švedski gostje razživel in v elegantnih prodorih polnili mrežo brezmočnega Huberja, ki v tej tekmi ni branil v svojem običajnem slogu. Pohvalo zaslužita le Lemon in Edwards.

Poraz proti Slovakom

● Slovan Bratislava:KAC 11:5 (5:2, 2:1, 4:2). Razprodana velesojmska dvorana je bila navdušena nad igro čeških gostov. Tudi trije Kanadčani, ki si jih je Celovec izposodil, niso mogli preprečiti zmage rezervnega moštva Slovana, kajti prva ekipa je celotna odpotovala na olimpiado v Squaw Valley. KAC je bil občutno oslavljen, ker Lemon in Huber zaradi poškodb nista mogla nastopiti. Kot gost je stal v vratih beljaški vratar Werkl, ki nosi največjo krivdo za visoki poraz. V celovškem moštvu je igral Kanadčan Del John kot vihar, vendar je imel pred seboj gotovo enega najboljših vratarjev, kar smo jih kdaj videli v Celovcu. Odlična tehnična igra, hitrost in požrtvovalnost je odlikovala goste iz ČSR. Petorica avstrijskih Kanadčanov ni pokazala veliko, vendar je bila po mnenju mnogih ta tekma ena najlepših v Celovcu. Strelci golov za KAC: Del John (3), Edwards (2).

SMUŠKE TEKME V ŠT. JANŽU

Po vojni so vsako leto v Št. Janžu smuške tekme. Prva leta so bile te tekme velike zimsko-sportne prireditve. Posebno privlačna je bila skakalnica, ki pa je sedaj že razpadla. Minulo nedeljo so na Rutah tekmovali domači smučarji in sicer skupina starejših fantov in trinajstotica mlajših. Najbolj so se odlikovali pri starejših Gabriel Mihi, Weiß Hanzi, Moschitz Vili in Siedler Andrej; pri mlajših pa Hornböck Toni, Gabriel Štefi in Pšneider Hanzi.

Prodani harmoniko „Royal Standard“, 3 registri in 80 basov. Cena 1.600.— šil. Dopisi na naslov: Böhm Mihael, Celovec, Viktringer Ring 26.

ZAHVALA

Čutimo dolžnost, da se iskreno zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

Jožefa Ogrisa

pd. šošeljca.

Posebna zahvala vsem, ki so dragega rajnega tekom njegove bolezni tolažili in pomagali, č. g. dekanu in domačemu g. župniku za pogrebne obrede, pevskemu zboru za žalostinke, vsem darovalcem cvetja ter vsem, ki so se pogreba udeležili in na kakršenkoli način pri njem sodelovali.

Slovenji Plajberk, 15. II. 1960.

Družina Šošeljčeva.

OLIMPIJSKI ZMAGOVALCI 1960

Tek na 30 km (moški): 1. Sixten Jernberg (Švedska), 2. Rolf Rängard (Švedska), 3. Nikolaj Anikin (Rusija).

Umetno drsanje v dvojicah: 1. Wagner-Paul (Kanada), 2. Kilius-Bäumber (Zap. Nemčija), 3. N. in R. Ludington (ZDA).

Tek na 10 km (ženske): 1. Marija Gusakova (Rusija), 2. Ljubov Baranova (Rusija), 3. Radja Jeršina (Rusija).

Smuk (ženske): 1. Heidi Biebl (Zap. Nemčija), 2. Penny Pitou (ZDA), 3. Traudl Hecher (A).

Hitrostno drsanje na 500 m (ženske): 1. Helga Haase (Vzhodna Nemčija), 2. Natalija Dončenko, 3. Jeanne Ashworth (ZDA).

Veleslalom (moški): Roger Staub (Švica), 2. Pepi Stiegler (Avstrija), 3. Ernst Hinterseer (Avstrija).

SMUK MOŠKI: 1. Vuarnet (Francija), 2. Lanig (Nemčija), 3. Perillat (Francija). Avstrijci so popolnoma odpovedali, čeprav je to njihova „klasična“ stroka.

NORDIJSKA KOMBINACIJA: 1. Thoma (Nemčija), 2. Kunsten (Norveška), 3. Gusakov (Rusija). Izreden uspeh Nemca Thome v tej severnjaški specialiteti.

DRSANJE NA 1000 m, ženske: Guseva (Rusija), 2. Haase (Nemčija), 3. Rylova (Rusija).

TEK NA 15. km, moški: Brusveen (Norveška), 2. Jernberg (Švedska), 3. Hakulinen (Švedska).

DRSANJE NA 3000 m, ženske: 1. Skoblikova (Rusija), 2. Stenina (Rusija), 3. Huttunen (Finska).

VELESLOM, ženske: 1. Rueegg (Švica), 2. Pitou, (USA), 3. Chenal-Minuzzo (Italija).

SLALOM, MOŠKI: 1. Hinterseer (Avstrija), 2. Leitner (Avstrija), 3. Bozon (Francija). Tako so avstrijski smučarji ob zaključku alpskih disciplin le še dokazali, da so v njih nesporni mojstri.

ŠTANJE MEDALJ MINULO SREDO: Rusija (5 zlatih, 3 srebrne in 6 bronastih), Nemčija (3, 3, 0), Švedska (3, 2, 0), Švica (2, 0, 0), USA (1, 3, 3), Avstrija (1, 2, 2), Norveška (1, 1, 0), Francija (1, 0, 2), Kanada (1, 0, 0), Finska (0, 1, 2), Poljska (0, 1, 1), Italija (0, 0, 1).

MALI OGLASI

Iščemo: trgovskega vajenca, prodajalca z vozaškim izpitom za tovorni avtomobil in kmečko dekle za gostilno. Najboljša plača. Ponudbe na uredništvo pod geslom: „Rož“.

Pletenje vzorcev na pletilnem stroju ORION. Dnevno pletilna predvajanja pri SATTLER, Klagenfurt, am Heuplatz (tam, kjer stoji stari lev).

Filmska ocena

BISTRICA V ROŽU

Sobota, 27. II.: Schmutzige Liebe (V). — Nedelja, 28. II.: Gräfin Mariza (III). — Sreda, 2. III.: Eine verrückte Familie (IVb).

BOROVLE

Sobota, 27. II.: Der k. u. k. Manöverschreck (V). — Nedelja, 28. II.: Wenn die Conny mit dem Peter (III).

ŠT. JAKOB V ROŽU

Sobota in nedelja, 27. in 28. II.: Taiga (IV). — Torek, 1. III.: Der Mann aus dem Westen (V).

GLEDALISČE V CELOVCU

Petek, 26. febr.: EIN WALZERTRAUM, opereta. — Sobota, 27. febr.: DER ZERRISSENE, burka. — Nedelja, 28. febr., ob 15.00 uri: DER MEISTER-BOXER, komedija (na vsestransko željo z Georgom Bucherjem) — Sreda, 2. marca: DER ZERRISSENE, burka. — Četrtek, 3. marca: EIN WALZERTRAUM, opereta. — Petek, 4. marca: TIEFLAND, drama (premiera). — Sobota, 5. marca: EIN WALZERTRAUM, opereta. — Nedelja, 6. marca, 15.00 uri: TIEFLAND, drama —

Začetek predstav vedno ob 20.15 uri, razen ob nedeljah, ko je začetek ob 15. uri.

KONCERTNI DOM

Sobota, 5. marca: UNTER UNS BEIDEN (premiera) — Nedelja, 6. marca: UNTER UNS BEIDEN. — Začetek ob 19.30 uri.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

NEDELJA, 28. 2.: 07.30—08.00 Duhovni nagovor. — 8 pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo. — PONEDELJEK, 29. 2.: 14.00 Poročila, objave, pregled sporeda. — Kogar zanima. — 17.55—18.10 Za našo vas. — TOREK, 1. 3.: 14.00—14.30 Poročila, objave. — Ščepec glasbe in humora... — SREDA, 2. 3.: 14.00—14.45 Poročila, objave. Domači vrt. — Kar želite, zaigramo. — ČETRTEK, 3. 3.: 14.00 do 14.30 Poročila, objave. — Slovenske umetne pesmi. — PETEK, 4. 3.: 14.00—14.45 Poročila, objave. — Zabavna glasba. — Iz popotne torbe: Pri tujih narodih v gosteh: Švedska. — SOBOTA, 5. 3.: 09.00 do 10.00 Od pesmi do pesmi — od srca do srca. 18.15 do 18.45 Žalost in veselje. (9). — NEDELJA, 6. 3.: 07.30—08.00 Duhovni nagovor. — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Zahvala

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno častitim duhovnikom g. župniku Kariclju, g. prof. Miheliču, g. župniku Škorjancu, g. Česnu, g. Mihorju ter g. kaplanu Zergoju, ki so našega rajnega

Jožefa Gabriela
pd. mladega Strdena

spremili na zadnji poti, se pristrčno zahvaljujemo. Posebna zahvala pa naj velja še čast. g. župniku Vinku Zaletelu za njegove tolažilne besede ob odprtem grobu; zahvaljujemo se tudi za poslovilne besede zastopnikov Farne mladine, Tinjske kmetijske šole in požarne brambe ter cerkvenim pevcem za žalostinke doma in ob grobu.

Leše pri št. Jakobu, dne 15. 2. 1960.

Marija in Anton Gabriel, starši.

Tonej, brat; Pepca, Mili in Mici, sestre.

V globoki žalosti sporočamo, da je gospod

Herman Sima

dolgoletni mežnar slovenske cerkve v Celovcu

v nedeljo, dne 21. februarja, po dolgi in težki bolezni, previden s sv. zakramenti, v 62. letu starosti umrl na svojem domu v Šmiklavžu pri Hodišah.

Pokojnika smo v sredo, dne 24. februarja položili k večnemu počitku na farni božji njivi v Hodišah.

Bodi mu Bog dober plačnik za njegovo požrtvovalno delo v Njegovo čast in kras Njegovega svetišča.

Slovenska bogoslužna družina
v Celovcu